

Aktuell Lantbruksforskning 2003

3-6

förord
SLFs verksamhet
år 2003

7

mjök

17

spannmål
och oljevaxter

25

växtnäring
och växtskydd

30

växtförädling

33

ägg

39

slaktfjäderfä

47

sockerbetor

53

kött

63

arbetsmiljö

71

kooperation

77

potatis

83

trädgård

89

tillväxt

94

övrigt/kansli

96

resultat/balans

Stiftelsen Lantbruksforsknings roll som viktig finansiering av tillämpad och strategisk lantbruksforskning har successivt stärkts under de senaste åren. Genom olika återföringar av avgiftsmedel och genom ett aktivt arbete för att hitta nya samarbetspartners har stiftelsens kapacitet ökat till att under 2003 omsluta 68 miljoner kronor - en imponerande nivå för en branschforskningsstiftelse, även i ett internationellt perspektiv.

2003 har i många avseenden varit ett händelserikt år för SLF. Ett nytt forskningsprogram kring strategiska utvecklingsfrågor inom lantbruket har startats. Programmets syfte är att stödja sådan forskning som på ett påtagligt sätt kan förväntas bistå LRFs vision om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft. Fem nya projekt startades inom detta nya område 2003. Programmet löper vidare under 2004 och 2005 och visar fram mot ytterligare spännande satsningar.

Ett annat mycket intressant program som tagits fram under året handlar om "Tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft på en alltmer konkurrensutsatt marknad" – ett tre-

årigt forskningsprogram inom livsmedelsområdet. Programmet drivs tillsammans med Formas, Vinnova, Svensk Dagligvaruhandel och Livsmedelsindustrierna och kommer att mer aktivt påbörja sin verksamhet under våren 2004.

SLF stödjer också de offentliga forskningssatsningarna, så att de på ett effektivt sätt kan bidra till att stärka den gröna sektorn. Under KSLAs överinseende har SLF på LRFs mandat, tillsammans med de viktigaste FoU-aktörerna inom den gröna sektorn, sammanfattat näringsarnas inspel till den forskningspolitiska propositionen. Skriften "Forskning för grön framtid" är ett sammandrag av de utmanande möjligheter som gruppen har identifierat för utvidgade FoU-satsningar inom det gröna området. SLF har också deltagit i en referensgrupp som gett förslag på forskning och kunskapsöverföring inom landsbygdsutveckling till samma proposition.

I föreliggande årsredovisning finns en bred exposé över de satsningar som SLF stöder - trevlig läsning!

Björn Sundell
Forskningschef

SLFs verksamhet under år 2003

Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) är lantbruksnäringens gemensamma organ för att finansiera forskning och utveckling som kan stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Under året har ca 400 ansökningar för nya och pågående projekt kommit in till stiftelsen. Ungefär halvparten har bifallits bidrag. Sammanlagt har cirka 68 miljoner kronor beviljats under 2003. Hälften av forskningen finansieras av lantbrukarna direkt genom avdrag på den betalning de får för sina produkter eller genom sina branschorganisationer.

Genom en överenskommelse mellan regeringen och LRF återförs vissa skatter och avgifter till lantbruksnäringen. En del av dessa pengar går till lantbruksforskning. Dessvärre fråntogs SLF under 2003 utlovade statliga medel, totalt 90 miljoner, i form av återförda bekämpningsmedels- och handelsgödselskatter. Trots detta har SLF startat ett nytt program om strategisk forskning rörande lantbrukssektorns tillväxt. Programmet finansieras av tidigare återförda skatter på bekämpningsmedel och omfattar totalt tio miljoner kronor under en treårsperiod med början i oktober 2003. Dessutom har SLF tillsam-

mans med Formas, VINNOVA, Svensk Dagligvaruhandel, Livsmedelsföretagen och Dagligvaruleverantörers Förbund beslutat att gemensamt driva och finansiera ett treårigt forskningsprogram inom livsmedelsområdet. Forskningsprogrammet genomförs mellan 2004 och 2006 med sex miljoner kronor per år. Utöver det har SLF beslutat att tillsammans med ATG och Agria starta ett hästforskningsprogram. Fem miljoner kronor i tre år avsätts för hästforskning med start 2004.

Beslutsgrupper

Alla beslut om vilka forskningsprojekt som ska få pengar fattas i beslutsgrupperna för respektive program. I beslutsgrupperna ingår lantbrukare, forskare och experter från lantbruksnäringen. Varje grupp har specifik kompetens inom det område som ska behandlas. Forskningsprojekten beviljas finansiering ett år i taget, men får en planeringsram för projektets hela löptid. Varje år lämnar forskarna in en fortsättningsansökan med delrapport.

Utöver att prioritera bland inkomna ansökningar är det också gruppernas uppgift att följa respektive program under hela dess löptid och granska forskarnas slutrapporter.

Styrelsen

SLFs verksamhet leds av en styrelse med representanter från lantbruksnäringen och forskningen. Styrelsen fattar övergripande och långsiktiga beslut för stiftelsens verksamhet. Styrelsen ser också till att sådana forskningsprojekt som berör flera beslutsgrupper, eller i övrigt är angeläget för lantbruksnäringen, kan finansieras. Styrelsen ska också verka för att utveckla finansieringsystem för ytterligare forskningsområden.

Kansliet

Under 2003 arbetade forskningschef Björn Sundell, forskningssekreterare Eva Pettersson, informationsansvarig Anna Blomberg, administratör och ekonomiansvarig Catarina Svedborg, assistent Karin Persson och assistent Pia Broberg på SLFs kansli.

Kansliet ansvarar för att ta fram underlag för SLFs beslut, verkställa besluten och se till att forskningsresultaten sprids. Forskarna skickar in sina ansökningar till kansliet där de registreras och förmedlas till respektive beslutsgrupp. När beslutsgruppen fattat beslut är det kansliet som har kontakten med forskarna vad gäller kontrakt, utbetalningar och avslags-

brev. Det är också kansliet som har kontakten med finansierarna.

2003 har resultatförmedlingen och informationsarbetet fokuserats extra mycket på rådgivare och regional verksamhet.

Nyhetsbrev

För att kontinuerligt förmedla resultat från forskningen ger SLF ut nyhetsbrevet Nytt om forskning med cirka 10 nummer per år. Syftet är att i överskådlig och enkel form förmedla forskningsresultat från de olika projekten till lantbruksnäringen. Notiserna i nyhetsbrevet grundar sig på de slutrapporter som forskarna lämnar in. Nyhetsbrevet innehåller också information om beviljade projekt, seminarier som SLF anordnar samt nya FoU-program och skrifter. Upplagan är för närvarande 8 100.

Skrifter

Utöver nyhetsbrevet ger stiftelsen ut temaskrifter, dokumentationer över seminarier, projektkataloger och enskilda forskningsrapporter. Under året har två nummer av skriftserien "Mer om forskning" kommit ut. Skrifterna redovisar aktuella forskningsresultat inom mjölkproduktion och potatisodling.

Dessa skrifter och många fler kan beställas från Stiftelsen Lantbruksforskning på tel 08-787 53 84, fax 08-22 68 30, hemsidan www.lantbruksforskning.se, eller brevledes på postadress: Stiftelsen Lantbruksforskning, 105 33 Stockholm. Samtliga skrifter är gratis.

Hemsida

Genom hemsidan kan man få aktuell information om SLF, beställa skrifter, hämta blanketter samt anmäla sig som prenumerant på Nytt om forskning. Hemsidan har också en sökbar databas där användaren kan välja vilket forskningsområde han eller hon vill ha mer information om.

Alla de notiser som publiceras i nyhetsbrevet publiceras också på SLFs hemsida. Notiserna är sorterade ämnesvis och användaren kan få direktkontakt med respektive forskare via e-post. I anknytning till nyare forskningsnotiser finns också något längre populärvetenskapliga rapporter i PDF-format, skrivna av forskarna själva.

Nyhetsbrevet publiceras också i sin helhet som PDF-fil på hemsidan. Det gör det möjligt för läsaren att bli e-post-prenumerant. Antalet e-postprenumeranter är i dagsläget

345 st. Även SLFs övriga skrifter läggs ut på hemsidan som PDF-filer.

Seminarier och konferenser

SLF anordnar årligen seminarier och konferenser för att avrapportera forskningsresultat och diskutera vad forskningen bör inriktas på. Under 2003 genomfördes tre viktiga seminarier och konferenser: "Nästa steg för maten" i samarbete med Svenskt Sigill i Stockholm, ett informationsmöte för forskare och finansierare i Stockholm och en regional jordbrukskonferens i samarbete med SLU och RJN (Regional Jordbruksforskning i Norra Sverige) i Umeå.

Mässor

Att medverka på mässor, konferenser, utställningar och stämmor är en viktig del av SLFs informationsverksamhet. Vid sådana tillfällen ges en naturlig möjlighet att berätta om SLF och redovisa färskt resultat inom lantbruksforskningen. Under 2003 deltog SLF i GROs årsstämma i Skövde, Borgeby fältdagar i Borgeby, Sveriges Grisproducenters årsstämma i Sunne, Svensk Mjölks djurhälso- och utfodringskonferens i Kalmar, Elmia Djur och Inomgård i Jönköping och HS Gotlands årsstämma i Visby. ■

SLFs styrelse

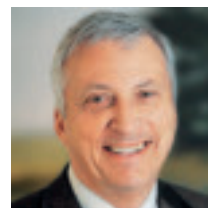
Thomas Johansson
LRF,
ordförande

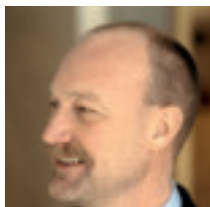
Otto Ramel
Svenska Lantmännen

Sören Kvantenå
Swedish Meats

Sten Andersson
Föreningen foder
och spannmål

Robert Henriksson
GRO

Bengt Persson
LRF

Lars Lamberg
Arla Foods

Britta Fagerberg
SLU

Mikael Hugoson
Svenska Avelspoolen

Björn Sundell
SLF
sekreterare

Nya i styrelsen

Under 2004 ersätts Lars Lamberg av Sören Kihlberg, Britta Fagerberg av Lars Rask och Mikael Hugoson av Hans Agné.

Sören Kihlberg
Arla Foods

Lars Rask
SLU

Hans Agné
Svenska Avelspoolen

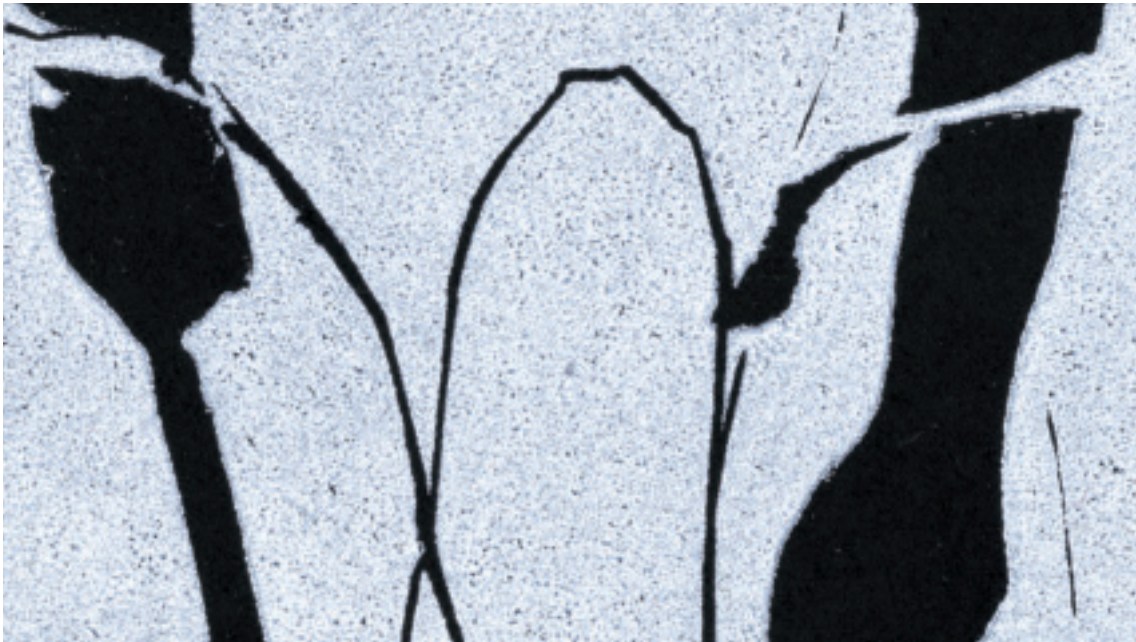

Mjök

Mjölk

Forskningen inom mjölksektorn finansieras av svenska mjölkproducenter med 0,31 öre per kilo levererad mjölk. Samtliga mejeriföreningar och företag medverkar i att samla in medlen. Under året har sammanlagt 39 forskningsprojekt fått finansiering med totalt 14,5 miljoner kronor.

Under 2002 formulerades det tredje mjölkforskningsprogrammet sedan starten 1996. Det nya programmet är treårigt (2003 – 2005) och grundplåten består av tio miljoner kronor per år från lantbruks-

näringsen med kompletterande statlig finansiering i form av överförda skatter och avgifter av varierande storlek.

Syftet med forskningsprogrammet

Forskningsprogrammet syftar till att ta fram och förmedla kunskap och tekniker som behövs för att producera en mjölkråvara av hög kvalitet från friska djur med gott välbefinnande. Forskningens inriktning ska bestämmas i samspel med konsumenternas krav och önskemål samtidigt som långsiktig lönsamhet

och konkurrensfördelar för svensk mjölkproduktion beaktas.

I programmet betonas sju angelägna huvudområden:

- Mjölkråvarans kvalitet och egenskaper – öka kunskapen om faktorer i mjölkproduktionen som påverkar råvarans kvalitet samt hur man ska kunna styra in mot de kvalitetsegenskaper som eftersträvas
- Foderkonservering och utfodring – genom ökad kunskap uppnå en god näringsförsörjning som täcker mjölkens aktuella näringsbehov med minimal effekt på miljön samt

styra fodermedlens nutritionella och hygieniska kvalitet.

- **Djurhållning** – utveckla metoder och inhysningssystem i syfte att tillåta mjölkkon ett naturligt beteende

- **Djurhälsa** – forskning kring resistens, immunsystemet, metoder för tidig diagnostik, åtgärder för att minska antibiotikaanvändningen samt skötsel och utfodring som befrämjar god djurhälsa.

- **Avel och genetik** – åstadkomma starka djur som, med god hälsa och effektiv produktion av hög kvalitet, fungerar i en etiskt försvarbar produktionsmiljö.

- **Miljöaspekter på mjölkproduktion** – öka kunskapen med målsättningen att kunna miljöanpassa hela kedjan i mjölkproduktionen.

- **Mjölkföretagets ekonomi** – använda de produktionssystem och metoder som genererar en god ekonomi samtidigt som de klarar dagens och framtidens krav från omvärlden.

Ledamöter i beslutsgruppen

Erling Burstedt, SLU

Bengt Everitt, Svensk Mjök

Elisabeth Gauffin, Arla Foods

Hans Johansson, Skånemejerier

Sören Kihlberg, Arla Foods
(ordförande)

Herbert Nyman, Norrmejerier

Gun Olsson, Arla Foods

Kerstin Olsson, SLU

Karin Persson Waller, SLU

Hans-Erik Pettersson, Svensk Mjök
(sekreterare)

Finn Strudsholm,
Dansk Landbruksrådgivning
(observatör från Danmark)

Björn Sundell, SLF

INSAMLANDE FÖRETAG

• Arla Foods • Falköpings mejeri • Gefleortens mejeriförening • Gäsene mejeriförening • Milko • Norrmejerier • Skånemejerier

Nya projekt

Inverkan av ett förlängt kalvningintervall och ökad mjölkningensfrekvens på mjölkkvaliteten
Projekttnr: 0330004
Österman Sara
Inst för husdjuren utfodring och vård
SLU
018-67 16 34
sara.osterman@huv.slu.se

Arvets inverkan på mjölkfettet - studier av en "major gene" för fetthalt
Projekttnr: 0330005
Lundén Anne
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 19 61
anne.lunden@hgen.slu.se

Molekylärepidemiologisk övervakning av BVDV under BVD-programmets slutfas
Projekttnr: 0330007
Belák Sándor
Virologiavd
SVA
018-67 41 35
sandor.belak@bmc.uu.se

Stora mjölk Kobesättningar: effekter på djurhälsa, fruktsamhet och arbetsmiljö
Projekttnr: 0330013
Hultgren Jan
Inst för husdjuren miljö och hälsa
SLU
0511-671 03
jan.hultgren@hnh.slu.se

Skattning av avelsvärden för honlig fertilitet hos importerade tjuurar under nordiska förhållanden
Projekttnr: 0330014
Jorjani Hossein
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 19 64
hossein.jorjani@hgen.slu.se

Insemination av nötkreatur med lågt spermieantal. Effekter på spermieöverlevnad och fertilitet
Projekttnr: 0330022
Rodriguez-Martinez Heriberto
Inst för obstetrik och gynekologi
SLU
018-67 21 72
heriberto.rodriguez@slu.se

Cryptosporidium parvum-infektion hos nötkreatur
Projekttnr: 0330026
Björkman Camilla
Inst för idisslarmedicin och epidemiologi
SLU
018-67 17 78
camilla.bjorkman@idmed.slu.se

Underlag för värdering av hälsadesensilage till idisslare
Projekttnr: 0330028
Lingvall Per
Inst för husdjuren utfodring och vård
SLU
018-67 16 51

Nutritionell geometik - nya metoder för att beskriva bioaktiva mjölkkomponenters hälsoeffekter
Projekttnr: 0330030
Åkesson Björn
Kemikentrum, Biomedicinsk nutrition
Lunds universitet
046-222 45 23
bjorn.akesson@kc.lu.se

Vilka vävnader och strukturer har betydelse för kvalitetsförändringarna hos olika vallgräsarter?
Projekttnr: 0330031
Gustavsson Anne-Maj
Inst för norrländsk jordbruksvetenskap
SLU
090-786 94 17
Anne-Maj.Gustavsson@njv.slu.se

Effekten av insättningsrutiner på hälsa och tillväxt hos kalvar i storbox med kalvamma
Projekttnr: 0330032
Svensson Catarina
Inst för husdjuren miljö och hälsa
SLU
0511-672 05
catarina.svensson@hnh.slu.se

Molekylärbioologisk diagnostik av bovin calicivirus, en möjlig orsak till diarré hos svenska kalvar
Projekttnr: 0330036
Tråvén Madeleine
Inst för idisslarmedicin och epidemiologi
SLU
018-67 17 82
madeleine.traven@idmed.slu.se

Uthålliga vallbalväxter för miljö- och kostnadseffektiv mjölkproduktion
Projekttnr: 0330037
Wallenhammar Ann-Charlotte
Örebro Läns Hushållningssällskap
019-603 27 00
ac.wallenhammar@hush.se

Skötsel faktorerens inverkan på mjölkens kvalitetsegenskaper
Projekttnr: 0330044
Svennersten-Sjaunja Kerstin
Inst för husdjuren utfodring och vård
SLU
018-67 20 03

Grönmassans ensilerbarhet vid slangensilering
Projekttnr: 0330047
Sundberg Martin
JTI
018-30 33 24
martin.sundberg@jti.slu.se

Olika system för uppfödning av kalvar
Projekttnr: 0330048
Lidfors Lena
Inst för husdjurshygien
SLU
0511-672 15

Kvignprojektet – Uppfödningens periodens betydelse för mjölkens produktion och hållbarhet
Projekttnr: 0330052
Svensson Catarina
Inst för husdjuren miljö och hälsa
SLU
0511-672 05
catarina.svensson@hnh.slu.se

Ensilagets sammansättning och dess betydelse för mikroberna i vommen
Projekttnr: 0330054
Eriksson Torsten
Inst för husdjuren utfodring och vård
SLU
018-67 16 43
torsten.eriksson@huv.slu.se

Risikfaktorer för metaboliska störningar i samband med kalvningen i högproducerande mjölk Kobesättningar
Projekttnr: 0330059
Niskanen Rauni
Inst för idisslarmedicin och epidemiologi
SLU
018-67 28 95
Rauni.Niskanen@idmed.slu.se

Individanpassad laktation
Projekttnr: 0330060
Agenäs Sigrid
Inst för husdjuren utfodring och vård
SLU/Univ. of Cambridge
0044-1223765631
saa40cam@ac.uk

Pågående projekt

Mjölkkors livslängd - samband med biologiska egenskaper och miljöförhållanden

Projektnr: 0030003
Strandberg Erling
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 19 52
erling.strandberg@hgen.slu.se

Teknisk utformning av "frostfria stallar" för mjölkproduktion

Projektnr: 0130030
Gustafsson Gösta
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi
SLU
040-41 54 88
gosta.gustafsson@jbt.slu.se

Förbättrad kotrafik i automatiska mjölkningssystem (AMS) genom positiv motivering och inläring

Projektnr: 0130002
Spörndly Eva
Kungsängens forskningscentrum
SLU
018-67 16 32
eva.sporndly@huv.slu.se

Helsädesensilage som foder till mjölkkor och köttdjur

Projektnr: 0130005
Martinsson Kjell
Inst för norrländsk jordbruksvetenskap
SLU
090-786 94 40
kjell.martinsson@njv.slu.se

Mjölkkornas välbefinnande i automatiska mjölkningssystem

Projektnr: 0130020
Wiktorsson Hans
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 20 62
Hans.Wiktorsson@huv.slu.se

Kontroll av *Neospora caninum*-infektion hos svenska mjölkkor

Projektnr: 0130024
Uggla Arvid
Avd för parasitologi
SVA
018-67 41 37
arvid.uggla@sva.se

Effekter av mjölkens proteinsammansättning på kvalitet och utbyte av mejeriprodukter

Projektnr: 0130045
Andrén Anders
Inst för livsmedelsvetenskap
SLU
018-67 20 38
anders.andren@lmv.slu.se

Minskad ammoniakavgång från fast- och kletgödsellager

Projektnr: 0130046
Rodhe Lena
JTI
018-30 33 51
lena.rodhe@jti.slu.se

Utveckling av multiplex realtids-PCR för detektion av virus som orsakar diarré hos nöt

Projektnr: 0230011
Belák Sándor
Virologiavd
SVA
018-67 41 35
sador.belak@bmc.uu.se

Strategisk utfodring av vitamin E till mjölkkor för att främja djurhälsa och mjölkkvalitet

Projektnr: 0230014
Persson Waller Karin
Avd för idisslar- och svinsjukdomar
SVA
018-67 46 72
Karin.Persson.Waller@sva.se

Sinläggning av mjölkkor

Projektnr: 0230021
Holtenius Kjell
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 16 29
kjell.holtenius@huv.slu.se

Foderkvalitet, djurhälsa och mjölk kvalitet i mjölkproduktionen - *in vitro*-studier med mögelskadat ensilage

Projektnr: 0230022
Pauly Thomas
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 16 57
Thomas.Pauly@huv.slu.se

Systematisk analys av progesteronhalten i mjölk för att förbättra fruktsamheten

Projektnr: 0230026
Berglund Britt
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 19 73

Ekonomiska modeller för optimering av rekrytering, kalvning och gallring i mjölkbesättningar

Projektnr: 0230027
Brundin Sven
Inst för ekonomi
SLU
018-67 17 49
sven.brundin@ekon.slu.se

Sensorbestämning av ensilagekvalitet i samband med utfodring.

Projektnr: 0230045
Stenberg Bo
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-672 76
bo.stenberg@jvsk.slu.se

Ökat värde hos mjölkkråvaran - betydelse av proteinsammansättning för mjölkens teknologiska kvalitet

Projektnr: 0230055
Allmere Toomas
Inst för livsmedelsvetenskap
SLU
018-67 20 41
toomas.allmere@lmv.slu.se

Validering av registerdata avseende sjukdomar hos svenska mjölkkor

Projektnr: 0230063
Egenvall Agneta
Avd för epidemiologi
SLU
018-67 13 69
Agneta.Egenvall@kirmed.slu.se

Ny teknik och skötsel för ökad hygien i liggbås för mjölkkor i lösdrift.

Projektnr: 0230065
Herlin Anders
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi
SLU
040-41 52 19
anders.herlin@jbt.slu.se

Täckt ytmullning av flytgödsel, en ny teknik för svenska vallar - utveckling, funktion, avkastning och ammoniakförluster

Projektnr: 0230072
Rodhe Lena
JTI
018-30 33 51
lena.rodhe@jti.slu.se

Slutrapporterade projekt

Rekryteringsdjurens hälsa, skötsel, utfodring och miljö och uppfostringsperiodens betydelse för mjölkkons effektivitet – KVIGPROJEKTET
Projektnr: 0030002
Svensson Catarina
Inst för husdjurens miljö och hälsa SLU
0511-672 05
catarina.svensson@hmh.slu.se

Studier rörande dödfödelseproblematik på nötkreatur - kliniska och endokrina studier
Projektnr: 0030005
Gustafsson Hans
Inst för obstetrik och gynekologi SLU
018-67 23 21

Övum pick-up som ett led i framtagningen av nötkreatursembryon - metodens påverkan på givar djuret samt dess effektivitet
Projektnr: 0030032
Larsson Birgitta
Inst för obstetrik och gynekologi SLU
018-67 21 68

Stimulering av kons immunförsvar med ginseng för att förebygga mastit
Projektnr: 0030039
Persson Waller Karin
Avd för idisslar- och svinsjukdomar SVA
018-67 46 72
Karin.Persson.Waller@sva.se

Effektivare fosforutnyttjande hos mjölkkor
Projektnr: 0130017
Holtenius Kjell
Inst för husdjurens utfodring och vård SLU
018-67 16 29
kjell.holtenius@huv.slu.se

Mjölk och dess betydelse som B-vitaminkälla - halter och biotillgänglighet II
Projektnr: 0130027
Jägerstad Margaretha
Inst för livsmedelsvetenskap SLU
018-67 19 91
Margaretha.Jagerstad@lmv.slu.se

Miljöfaktorerens betydelse för mikrobiell etiologi vid akuta kliniska juverinflammationer hos mjölkkor
Projektnr: 0130029
Bengtsson Björn
Avd för antibiotika SVA
018-67 44 37
bjorn.bengtsson@sva.se

Tillförlitligheten hos klövvårdarens klövhälsoregistreringar
Projektnr: 0130034
Hultgren Jan
Inst för husdjurens miljö och hälsa SLU
0511-671 03
jan.hultgren@hmh.slu.se

Gasanalyser för kvalitetskontroll av ensilage i storbalar
Projektnr: 0230016
Börjesson Thomas
Svenska Lantmännen
0510-885 59
thomas.borjesson@lantmannen.se

Optimal vallfoderkvalitet
Projektnr: 9630026
Svensson Gunnar
Inst för växtvetenskap SLU
040-41 51 66
gunnar.svensson@vv.slu.se

Våtmarksrening av gödsel förorenat regnvatten från utomhusvistelseytor för mjölkkor och rekryteringsdjur
Projektnr: 9730011
von Wachenfelt Hans
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi SLU
040-41 54 85
hans.von.wachenfelt@jbt.slu.se

Utveckling av bovint RSV-vaccin effektivt på nyfödda kalvar
Projektnr: 9830011
Morein Bror
Isconova AB

Precisionsodling av vall: inomfältvariationer i skördar och näringsvärde
Projektnr: 9830028
Lindén Börje
Inst för jordbruksvetenskap SLU
0511-671 12
borje.linden@jvsk.slu.se

Systemlösningar för betesdrift med automatisk mjölkning
Projektnr: 9830044
Spörndly Eva
Kungsängens forskningscentrum SLU
018-67 16 32
eva.sporndly@huv.slu.se

Ytmyllningsaggregat för spridning av flytgödsel till vall
Projektnr: 9930005
Rodhe Lena
JTI
018-30 33 51
lena.rodhe@jti.slu.se

Praktiska försök att sanera mjölk Kobesättningar från E. Coli O157
Projektnr: 9930023
Ekman Torkel
Svensk Mjök
018-67 23 05

Myeloperoxidase som en icke-celulär markör som kan användas i ett "On-Line" Biosensor system för diagnos av subklinisk mastit hos mjölkproducerande kor
Projektnr: 9930031
Cooray Ruby
SVA
018-67 43 36
Ruby.Cooray@sva.se

Förkylning av mjölk i ett AMS - effekt på mjölks kvaliteten
Projektnr: 9930038
Benfalk Christel
JTI
018-30 33 00
christel.benfalk@jti.slu.se

Toxikologisk karakterisering av djurfoder med hjälp av in vitro-metodik
Projektnr: 9930045
Häggblom Per
Avd för foder SVA
018-67 42 26
per.haggblom@sva.se

Foto: Janne Andersson

Blivande mjölkkor växer för sakta

Våra kalvar och ungdjur växer förvånansvärt långsamt, säger Catarina Svensson, projektledare för forskningsprojektet "Kvigprojektet". Allra lägst är tillväxten under kvigornas första dräktighet - då är den ungefär hälften av den som rekommenderas för att uppfödningen ska bli lönsam.

I Kvigprojektet studerar forskare under åtta år hur 3081 skaraborgska kvigkalvar har det under uppväxten och hur detta påverkar deras hälsa och produktion som mjölkkor.

– Tillväxten var särskilt låg under tre perioder; mjölkperioden (fram till att kalven är 7-9 veckor), kvigornas första dräktighet (kvigan är då drygt två år) och under betesperioderna, säger Catarina Svensson, professor vid institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU i Skara.

Stora möjligheter till förbättringar

Allra lägst var tillväxten under dräktigheten med i genomsnitt 423 g/dag mot rekommenderade 750-850 g/dag. Det finns potential till förbättringar, menar Catarina Svensson:

– I bara en av fem besättningar in-

nehöll kalvarnas foderstat tillräcklig energimängd vid avvänjningen för att de skulle kunna växa 700 g/dag.

Även mjölkgivorna kan förbättras. Under mjölkperioden var den genomsnittliga dagliga tillväxten 548 g i stället för de 600-900 g som rekommenderas för en lönsam uppfödning. Och skillnaderna är stora mellan olika besättningar. För att få en bättre koll på hur kalvarna växer, borde djurägarna mäta eller väga kalvarna, så att utfodringen kan anpassas efter tillväxten, tycker Catarina Svensson.

Råmjölken bör ges för hand

Kalvar som fick råmjölk (den första mjölken som kon producerar efter födseln och som bl a innehåller mycket antikroppar) genom att de diade hade di-

Foto: Jenny Andersson

“ “ Eftersom kalvarna är de framtida mjölkarna, så borde vi prioritera dem högre.

arré i större utsträckning än de som fick råmjölken för hand.

– Det är inte alltid kalven får i sig någon råmjölk när den diar, säger Catarina Svensson. För en ko och kalv av kötttras fungerar det i allmänhet bra, men sämre för mjölk-raskor med kalvar. Tidigare studier har visat att när kalvar som diar, väl funnit en spene, klarade bara en tredjedel av dem av att få in den på rätt sätt i munnen. För djurägare måste det vara lätt att tro att en kalv som suger på sidan av spenen lyckats förse sig med råmjölk. Detta skulle kunna förklara våra resultat.

Forskarnas råd är att man alltid bör mjölka ur och ge den första viktiga råmjölken för hand och Catarina Svensson vill också trycka på vikten av att ta hänsyn till råmjölkens kvalitet:

– Vi rekommenderar att man regelmässigt mäter kvaliteten på råmjölken, och att man fryser in bra mjölk som blir över, för kommande behov.

Små gruppboxar bäst

Kvigprojektet är unikt, både nationellt och internationellt, genom att så många djur studeras under så lång tid.

– Något som inte gjorts tidigare är att jämföra kalvhälsan i olika inhys-

ningssystem, säger Catarina Svensson. I Kvigprojektet har vi jämfört enkalvsboxar, små gruppboxar och storboxar med kalvamma (en utfodringsautomat för mjölk). Det bästa systemet verkar vara små gruppboxar.

Kalvarna var lika friska i enkalvsboxar och i små gruppboxar, men tillväxten var bättre i gruppboxarna. Catarina Svensson berättar att det dessutom finns bättre förutsättningar för kalvarna att tillfredsställa sitt rörelsebehov och sociala behov i de små gruppboxarna än i enkalvsboxarna. I storboxarna med kalvamma var tillväxten lägre och sjukligheten högre.

Boxarnas placering viktig

Boxarnas placering betyder också mycket för kalvarnas hälsa. Resultaten visar att drag i spädkalvsav-

delningen medför 3,6 gånger högre risk för luftvägssjukdom. Placering av kalvboxarna mot yttervägg ledde till ungefär dubbelt så hög risk för diarré.

– Detta bekräftar det vi redan visste, nämligen att drag och placering vid yttervägg har stor negativ inverkan på kalvarnas hälsa, säger Catarina Svensson. Eftersom kalvarna är de framtida mjölkarna, så borde vi prioritera dem högre och ge kalvboxarna bättre placering i stallarna. När projektet kommit längre förväntar sig forskarna intressanta resultat kring hur kalvhälsan inverkar på produktionen hos de vuxna mjölkarna.

– Då blir det lättare att sätta kronor och ören på vad god kalvhälsa är värd för den framtida mjölkproduktionen, säger Catarina Svensson.

KVIGPROJEKTET

Kvigprojektet är ett långtidsprojekt som startade 1998 och pågår till 2006. Syftet är att beskriva sjuklighet, dödlighet och tillväxt hos rekryteringsdjur i mjölkobesättningar och identifiera faktorer i miljö, skötsel och utfodring som kan leda till ökad sjuklighet eller nedsatt tillväxt. I projektet studeras 3 081 kvigkalvar födda under 1998 i 122 kokontrollanslutna mjölkobesättningar i Skaraborg med 30–94 kor.

Projektet är ett samarbete mellan Inst för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Inst för jordbruksvetenskap, SLU, Inst för idisslarmedicin och epidemiologi, SLU, Svensk Mjölk, SVA, AnalyCen Nordic AB, Skara Semin och djurägare i Skaraborg.

Spannmål och oljeväxter

Spannmål och oljeväxter

I juli 1999 inleddes forskningsprogrammet "FoU-program för svensk odling av spannmål och oljeväxter in i 2000-talet". Forskningen finansieras av svenska spannmåls- och oljeväxtodlare genom ett avdrag på 0,3 procent på avräkningspriset, samt varierad mängd återförda skatter och avgifter. Under 2003 har 40 forskningsprojekt fått finansiering med 15,3 miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

Forskningsprogrammet syftar till att ta fram kunskap och tekniker som behövs för att producera spannmål och oljeväxter som uppfyller konsumenternas krav och önskemål och som långsiktigt skapar lönsamhet och konkurrensfördelar för odling av spannmål och oljeväxter i Sverige. Detta ska uppnås genom att stödja forskning och utveckling inom primär-

produktionens område. Programmet avser också att bidra till en stärkt svensk forskarkompetens som en bas för medverkan i EUs olika forskningsprogram samt annat internationellt arbete.

I programmet lyfts tre områden fram som särskilt angelägna

- Växtodlingssystem – utformning av odlingssystemet, exempelvis val av växtföljd och brukningsmetoder.
- Precisionsjordbruk – öka kunskapen för att kunna tillvarata platsgivna och externa produktionsmedel samt möjliggöra en hög precision för olika odlingsåtgärder.
- Kvalitetsstyrning – öka kunskapen för att kunna styra odlingen mot en viss kvalitet som ger skörden mer värde.

Ledamöter i beslutsgruppen

Jan Rundqvist,
Föreningen foder och spannmål

Maria Dirke, Ekologiska Lantbrukarna

Anders Jonsson, Svenska Lantmännen

Tina Krantz-Rülcker,
Linköpings universitet

Stig Lindén,
Sveriges frö- och oljeväxtodlare

Olle Lundborg,
Spannmålsodlareföreningen

Otto Ramel,
Svenska Lantmännen (ordförande)

Tomas Rydberg, SLU

Dave Servin, Svenska Lantmännen

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Martin Svensson,
Svenska Lantmännen

Gunnar Svensson, SLU

INSAMLANDE FÖRETAG

- AB Hallands Frökontor
- AB Strängnäs Valskvarn
- Birger Anderssons spannmålshandel AB
- Bjäre Lantmän
- Dalviks Kvarn
- Forsbecks efr AB
- Håkansson Jordbruk KB
- Järrestads Härads Lantmannaförening
- Kalmar Lantmän
- Knisslingeortens Lagerhusförening
- Kristianstadsortens Lagerhusförening
- Lilla Harrie Valskvarn AB
- Norrbottens Lantmän
- Rosén Skaraborg AB
- Skånefrö AB
- SL, Lokalföreningen Borrbby
- SL, Lokalföreningen Hörby
- SL, Lokalföreningen S Åby
- SL, Lokalföreningen Sösdala
- Svalöf Weibull AB
- Svenska Foder AB
- Varaslättnens Lagerhusförening
- Via Kvarn, Håkan Sundkvist AB
- Svenska Lantmännen MO Gotland, MO HBK, MO Jönköping, MO Nord, MO Odal, MO Skåne, MO Värmland, MO Västerbotten, MO Örebro

Nya projekt

Dragkraftsbehov och maskinkostnad för olika bearbetningssystem

Projekt nr: 0333001
Arvidsson Johan
SLU
Inst för markvetenskap
018-67 11 72
johan.arvidsson@mv.slu.se

Långsiktiga effekter av dränering på grödans etablering, skörd och markbördighet

Projekt nr: 0333002
Wesström Ingrid
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 11 83
ingrid.wesstrom@mv.slu.se

Utredning av orsaker till missfärgning av havre och förslag på åtgärder för att undvika problemen

Projekt nr: 0333004
Börjesson Thomas
Svenska Lantmännen
0510-88559
thomas.borjesson@lantmannen.se

Mullhalt, dagmaskar och skadedegörare i tre långliggande växt-näringsförsök

Projekt nr: 0333010
Mattsson Lennart
SLU
Inst för markvetenskap
018-67 12 56
lennart.mattsson@mv.slu.se

Hösthavre - en framtidsgröda i Sverige II

Projekt nr: 0333013
Jonsson Anders
Svenska Lantmännen
anders.jonsson@lantmannen.se

Etablering av höstoljeväxter efter stråsådd genom hacksådd, fortsatta försök

Projekt nr: 0333018
Lundin Gunnar
JTI
018-30 33 00
gunnar.lundin@jti.slu.se

Teknisk, biologisk, ekonomisk utvärdering av ett system för långsam torkning av spannmål med varmluft i lagringsilo

Projekt nr: 0333019
Jonsson Nils
JTI
018-30 33 15
nils.jonsson@jti.slu.se

Antioxidanter i havre; kloning av gener för avenantramidbiosyntes

Projekt nr: 0333026
Olsson Olof
Cell- och molekylärbiologi
Göteborgs Universitet
031-773 34 62
olof.olsson@molbio.gu.se

Effekten på kadmiuminnehåll i värvete av olika surgörande baljväxter som förfrukt

Projekt nr: 0333029
Gissén Charlotte
Inst för växtvetenskap
SLU
040-41 52 79
charlott.gissen@vv.slu.se

Höststraps och ärter i växtföljden metoder att tillvarata det bättre förfruktsvärdet och minimera den större kväveutlakningsrisken

Projekt nr: 0333030
Lindén Börje
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 12
borje.linden@jvsk.slu.se

Hygienisering av klosettavatten för säker växtnäringssåterförsel till livsmedelsproduktionen

Projekt nr: 0333033
Vinnerås Björn
Avd för sjukdomskontroll och smittskydd
SVA
018-67 41 46
bjorn.vinneras@sva.se

Platsspecifik snabbbestämning av skördebegränsande markfysikaliska egenskaper

Projekt nr: 0333035
Stenberg Bo
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-672 76
bo.stenberg@jvsk.slu.se

Etablering av höstoljeväxter genom trösksådd

Projekt nr: 0333036
Lundin Gunnar
018-30 33 00
gunnar.lundin@jti.slu.se

Metod för snabbdiagnostisering av pH och tungmetaller som kadmium i jord

Projekt nr: 0333040
Winquist Fredrik
JTI
018-30 33 00

Pågående projekt

Kväveeffterverkan av höstraps i jämförelse med ärter och stråsådd

Projekt nr: 0033010
Lindén Börje
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 12
borje.linden@jvsk.slu.se

Kväveeffektiva jordbearbetningssystem

Projekt nr: 0033024
Rydberg Tomas
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 12 00
tomas.rydberg@mv.slu.se

Reduktion av innehållet av fosfor i svingödsel

Projekt nr: 0033042
Simonsson Allan
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 45 40
allan.simonsson@huv.slu.se

När behöver vi beta stråsådesutsädet?

Projekt nr: 0133005
Johnsson Lennart
Växtpatologi och biologisk bekämpning
SLU
018-67 23 59
lennart.johnsson@vpat.slu.se

Identifiering av gula vetemygans, *Contarinia tritici*, sexualferomon för säker prognos och kvantifiering av populationen i fält

Projekt nr: 0133014
Hillbur Ylva
Inst för växtvetenskap
SLU
040-41 53 05
ylva.hillbur@vv.slu.se

Pågående projekt

Biologisk bekämpning - genetisk analys av mekanismer

Projektnr: 0133017
Wright Sandra
Inst för cell- och molekylärbiologi
Göteborgs Universitet
031-773 32 93
sandra.wright@molbio.gu.se

Molekylära studier av rapsbaggar och deras insekticidresistens

Projektnr: 0133020
Meijer Johan
Inst för växtbiologi och skogsteknik
SLU
018-67 33 21
johan.meijer@vbsg.slu.se

Hur kan man bättre förutsäga och på sikt sänka kadmiumhalten i vete/spannmål? - ett doktorandprojekt inom mark-växtområdet

Projektnr: 0133033
Eriksson Jan
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 12 71
jan.eriksson@mv.slu.se

Markavvattning - en utvärdering av täckdikning med grävfri teknik

Projektnr: 0233017
Lindström Jan
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 11 51
jan.lindstrom@mv.slu.se

Utveckling av ett svenskt fosforindex och beslutstödande system för minskning av fosforförluster

Projektnr: 0233019
Djodjic Faruk
Avd för vattenvårdslära
SLU
018-672459
faruk.djodjic@mv.slu.se

Direktsådd av höstvetete som åtgärd för att förbättra kväveutnyttjandet under hösten i höstvetete

Projektnr: 0233020
Myrbeck Åsa
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 12 13
asa.myrbeck@mv.slu.se

Kvävemineralisering i precisionsjordbruk

Projektnr: 0233025
Kätterer Thomas
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 24 25
thomas.katterer@mv.slu.se

Reglering av grundvattennivån i fält - underbevattnings och reglerad dränering

Projektnr: 0233027
Wesström Ingrid
Inst för markvetenskap, SLU
018-67 11 83
ingrid.wesstrom@mv.slu.se

Indelning av fält i mineraliseringszoner för styrning av N-tillförsel

Projektnr: 0233028
Jonsson Anders
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-885 00
anders.jonsson@jvsk.slu.se

Utveckling av hållbara och produktiva odlingssystem - karaktärisering av lerjord

Projektnr: 0233033
Stenberg Maria
Hushållningsallskapet Skaraborg
0511-248 19
maria.stenberg@hs-r.hush.se

Ett objektivt färgbedömnings-system av spannmål och hö

Projektnr: 0233045
Thylen Lars
JTI
018-30 33 75
lars.thylen@jti.slu.se

Blandade sorter och inducerad bladlusresistens i korn

Projektnr: 0233048
Ninkovic Velemir
Inst för entomologi
SLU
018-67 25 41
velemir.ninkovic@entom.slu.se

Utveckling av en metod för bestämning av olika jordars förmåga att leverera essentiella mikronäringsämnen till fodergrödor och stråsäd

Projektnr: 0233059
Johnsson, Lars
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 12 58
lars.johnsson@slu.se

Sensorsystem för on-line bestämning av kalkbehov i fält II

Projektnr: 0233062
Thylen Lars
JTI
018-30 33 75
lars.thylen@jti.slu.se

Nyckeltal för bedömning av ekonomiska och miljömässiga effekter vid tillämpning av precisionsodling.

Projektnr: 0233063
Lindén Börje
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 12
borje.linden@jvsk.slu.se

En tvärvetenskaplig ansats till att reducera skördeförluster hos oljeväxter orsakade av kransmögel II

Projektnr: 0233066
Dixelius Christina
Inst för växtbiologi
SLU
018-67 32 43
christina.dixelius@vbiol.slu.se

Sänker rågröd serumkolesterolvervärdena?

Projektnr: 0233076
Åman Per
Inst för livsmedelsvetenskap
SLU
018-67 20 45
per.aman@lmv.slu.se

Bestämning av platspecifik kväveleverans till stråsäd med hjälp av jordanalys med NIR och bärbar sensor från Hydro (II)

Projektnr: 0233079
Börjesson Thomas
Svenska Lantmännen
0510-88 559
thomas.borjesson@lantmannen.se

Friskare växter genom inokulering

Projektnr: 0233080
Wright Sandra
Inst för cell- och molekylärbiologi
Göteborgs Universitet
031-773 32 93
sandra.wright@molbio.gu.se

Mellangrödor efter höstvetete och på EU-träda

Projektnr: 0233081
Lindén Börje
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 12
borje.linden@jvsk.slu.se

Jämförelse av olika metoder för urval av vetesorter med bra och stabil kvalitet

Projektnr: 0233082
Johansson Eva
Inst för växtvetenskap
SLU
040-41 55 62
eva.johansson@vv.slu.se

Slutrapporterade projekt

Differentierad kvävegödsling

Projektnr: 9633025
Larsson Kjell
JTI
018-30 33 27

Mykotoxinbildande fusarium- svampars epidemiologi

Projektnr: 9733074
Persson Paula
Inst för ekologi och växtproduk-
tionslära
SLU
018-67 23 58

Kvalitetsodling av höstvet

Projektnr: 9733078
Forsberg Kristina
Östergötlands läns HS
013-12 95 20

Bildanalys för automatisk styr- ning av radhacka - ett uthålligt system för ogräsbekämpning

Projektnr: 9733084
Larsolle Anders
Inst för biometri och teknik
SLU
018-67 10 00
anders.larsolle@bt.slu.se

Belastningsgränser för att und- vika alvpackning

Projektnr: 9833018
Arvidsson Johan
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 11 72
johan.arvidsson@mv.slu.se

Nya metoder för markkartering och spannmålsanalys

Projektnr: 9933016
Thylen Lars
JTI
018-30 33 75
lars.thylen@jti.slu.se

Växtnäring och växtskydd

Växtnäring och växtskydd

Aterförda gödselskatter gjorde det möjligt för SLF att under 2002 satsa på ett nytt forskningsprogram om förebyggande växtskydd och bättre hushållning med växtnäring. Statens Jordbruksverk (SJV) fick då 35 miljoner kronor av de återförda gödselskatterna som ska användas till FoU och rådgivningsinsatser. Medlen skall disponeras i samråd med LRF och SLF. 12 miljoner var öronmärkta för FoU 2002 och under 2003 kom ytterligare fem miljoner in till FoU-verksamheten. Totalt beviljades under 2003 3,6 miljoner kronor till 13 projekt inriktade på metod- och teknikutveckling genom SLUT (Stiftelsen Lantbrukets Utveckling) och 2,4 miljoner kronor till sex forskningsprojekt genom SLF.

Inom ramen för detta forskningsprogram kommer särskilda satsningar att göras för att ta fram ny kunskap angående åtgärder för förbättrad växtnäringshushållning, förebyggande växtskydd, biologisk kontroll av växtskadegörare samt för att minska riskerna från kemisk bekämpning.

Ledamöter i beslutsgruppen

Bengt Everitt, Svensk Mjök

Markus Hoffman, LRF

Thomas Johansson, SLF (ordförande)

Anders Jonsson, Svenska Lantmännen

Evert Jonsson, SJV

Ingemar Nilsson, SPOR/GRO

Carl-Johan Ramvall, Swedish Meats/KRUT

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Nya projekt FoU

Pågående projekt FoU

Stay-green: Ett koncept för höga potatisskördar. Orienterande undersökningar

Projektnr: 0348002
Wiik Lars
Fältforskningsenheten
SLU
040-41 52 75
lars.wiik@ffe.slu.se

Riskvärdering för bladfläcksvampar i höstvete

Projektnr: 0348005
Twengström Eva
Inst för ekologi och växtproduktionslära
SLU

Fysiologiska fläckar i vete

Projektnr: 0348008
Gunnarson Albin
Svenska VäxtRådgruppen Lantmännen
0171-265 59
albin.gunnarson@lantmannen.se

Förbättrad effekt av glyfosat för minskad herbicidanvändning i svensk växtodling

Projektnr: 0348011
Boström Ullalena
Inst för växtodlingslära
SLU
018-67 14 49
Ullalena.Boström@evp.slu.se

Rödsvingel som ersättning för herbicider i höstveteodling

Projektnr: 0348012
Bergkvist Göran
Inst för ekologi och växtproduktionslära, SLU
018-67 29 10
goran.bergkvist@evp.slu.se

Invetering av pyretroidresistens hos rapsbaggar.

Projektnr: 0348013
Nilsson Christer
Inst för jordbrukets biosystem o teknologi SLU
040-41 54 71
Christer.Nilsson@jbt.slu.se

Växtnäringsåtervinning från avloppsvatten

Projektnr: 0248023
Kirchmann Holger
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 22 92
holger.kirchmann@mv.slu.se

Utlakning av bekämpningsmedel till grundvatten: utveckling av ett prognosverktyg för dricks-vattentäkter

Projektnr: 0248025
Jarvis Nicholas
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 24 65
nicholas.jarvis@mv.slu.se

Nya projekt, metod- och teknikutveckling

Utveckling av P-AI jordtest för prediktion av fosforläckage

Projektnr: 0355001
Barbro Ulén
Vattenvårdslära
SLU
018-67 12 51
barbro.uhlen@mv.slu.se

Jämnhet vid spridning av konstgödsel, kalkfältstudier och metodutveckling

Projektnr: 0355003
Anna Rydberg
JTI
018-30 35 55
anna.rydberg@jti.slu.se

Säkerställande av ett rationellt och slutet kretslopp av näringsämnen vid djurhållning ur ett nationellt perspektiv

Projektnr: 0355005
Nils Hannerz
JTI
018-30 33 33
nils.hannerz@jti.slu.se

Bildanalys för bedömning av klöverandel i vallar

Projektnr: 0355010
Thomas Börjesson
Svenska Lantmännen
0510-885 59
thomas.borjesson@lantmannen.se

GPS för ökad bekämpningsprecision och minskad miljöpåverkan – avstängning vid skyddsvärda objekt

Projektnr: 0355012
Sven Axel Svensson
Inst för lantbruksteknik, SLU
040-41 51 45
sven-axel.svensson@lt.slu.se

Minimerad jordbearbetning för att minska miljöpåverkan vid användning av bekämpningsmedel

Projektnr: 0355013
Lars Törner
Odling i Balans
042-32 10 05
info@odlingibalans.com

MULCHSAAT – ett odlings-system med väsentligt lägre kostnader, bättre markbiologi och miljövinster?

Projektnr: 0355015
Christer Nilsson
Inst för växtvetenskap, SLU
040-41 52 54
christer.nilsson@vv.slu.se

Kartering av pesticider i dräneringsvatten från integrerad och konventionell odling

Projektnr: 0355016
Maria Stenberg
Hushållningssällskapet Skaraborg
0511-248 19
maria.stenberg@hs-r.hush.se

Kartering av utlakningsrisken för bekämpningsmedel på fältskala

Projektnr: 0355017
Nicholas Jarvis
Inst för markvetenskap, SLU
018-67 24 65
nicholas.jarvis@mv.slu.se

Gödslingsrekommendationer och optimala N-givor för lönsamhet och kväveeffektivitet i praktisk spannmålsodling – uppföljning av Sigillgårdar och fältförsök

Projektnr: 0355019
Maria Stenberg
0511-248 19
maria.stenberg@hs-r.hush.se

Utveckling av generella och operativa produktionsfunktioner i korn

Projektnr: 0355020
Lennart Mattsson
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 12 56
lennart.mattsson@mv.slu.se

Stay-green, ett koncept för höga potatisskördar. Fortsatta orienterande studier

Projektnr: 0355023
Lars Wiik
Fältforskningsenheten
SLU
040-41 52 75
lars.wiik@ffe.slu.se

Pågående projekt, metod- och teknikutveckling

Utveckling av strategier för ekonomiskt optimal användning av nya fungicider i stråsäd

Projektnr: 0248027
Ingemar Gruvaeus
Hushållningssällskapet Skaraborg
0511-248 31
ingemar.gruvaeus@hs-r.hush.se

Växtförädling

Under våren 2000 slöts ett nytt avtal mellan SLF och Formas (Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande) för uppdragsfinansierad växtförädling och under hösten påbörjades ett nytt fyraårigt forskningsprogram inom växtförädlingsområdet. Programmet omfattar ca 14 miljoner kr per år, varav SLF bidrar med halva summan som finansieras av Lantmännen via Stiftelsen Svensk Växtförädling och Växtbioteknik (SSVV). Programmet prioriterar norrlandsförädling, köksväxtför-

ädling, kvalitetsförädling i stråsäd, förädling av potatis, tillämpningar av växtbioteknik samt utveckling av hybridsystem i stråsäd. Under 2003 har beslutsgruppen beviljat sju miljoner kronor till sju projekt.

Ledamöter i beslutsgruppen

Olle Bosemark, Formas

Thomas Johansson, SLF (ordförande)

Arnulf Merker, Formas

Lars Rask, Formas

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

FINANSIÄRER

- Lantmännen via Stiftelsen Svensk Växtförädling och Växtbioteknik (SSVV)
- Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas)
- SLF

Pågående projekt

Utveckling av hybridsystem för vete
Projektnr: 0036001
Ceplitis Helene
Plant Science Sverige AB
0418-66 70 00
helene.ceplitis@swseed.se

Metodutveckling för produktion av fördubblade haploider i stråsäd
Projektnr: 0036002
Forsberg Johanna
Nilsson-Ehle Laboratoriet
Svalöf Weibull AB
0418-66 70 00

Utvärdering av genmarkörer
Projektnr: 0036003
Tuvelsson Stine
SW Laboratoriet
Svalöf Weibull AB
0418-672 21

Potatisförädling
Projektnr: 0036004
Erjefält Lennart
Svalöf Weibull AB
0418-66 71 70

Minskad kadmiumackumulering i vete- och havresorter
Projektnr: 0036006
Jönsson Jan Ö
Svalöf Weibull AB
0418-673 48

Hybridvete, heterosis och korsbefruktningseffektivitet
Projektnr: 0036008
Jönsson Jan Ö
Svalöf Weibull AB
0418-673 48

Förädling av korn med specialkvaliteter avsedda för livsmedelsindustrin
Projektnr: 0036009
Christerson Therese
Svalöf Weibull AB
0418-673 48

Slutrapporterade projekt

Förbättrad oljekvalitet i raps och rybs
Projektnr: 9736010
Meyer Jan
Svalöf Weibull AB
0418-667 000

Högavkastande vättybsorter för mellersta Sverige
Projektnr: 9736011
Persson Christer
Svalöf Weibull AB
0418-667 000

Optimal kvävegödsling kräver kunskap

– Det blir allt tydligare att man inte kan bestämma kvävegivorna på förhand på våren, utan måste justera dem genom kompletteringsgödsling under själva växtsäsongen, säger Börje Lindén, forskningsledare vid Avdelningen för precisionsodling, Institutionen för markvetenskap, SLU.

Det händer så mycket under växtsäsongen beroende på hur vädret påverkar kväveminerisering, kväveförluster och tillväxt. Därför måste man ställa diagnos under själva växtsäsongen och då bestämma hur man ska kompletteringsgödsla. Börje Lindén påpekar att N-sensorn och kalksalpetermätaren bara ger ögonblicksbilder av grödornas kvävestatus.

För optimal gödsling behöver

man veta mer om hur kväveförsörjningen redan varit, och kunna förutsäga hur den blir framöver under växtsäsongen.

– För detta behöver vi bättre kunskaper om kvävemineriseringen förlopp under året efter olika förfrukter och vid olika väder, fortsätter han.

Tema kvävehushållning

Börje Lindén har många olika forskningsprojekt på gång. Temat

för alla är kvävehushållning – att använda kväve för god ekonomi i landbruket samtidigt som man uppnår en god miljö.

– Vid institutionen arbetar vi bland annat med utveckling av metoder för scanning av fält och fältdelar för bedömning av grödans kväveförsörjningsgrad under växtsäsongen, och metoder för bestämning av den kvävelevererande förmågan hos marken efter olika förfrukter, säger Börje Lindén.

“ “ Det är viktigt att vi tar del av erfarenheter från både lantbrukare och rådgivare så att våra resultat blir användbara i praktiken.

mågan hos marken efter olika förfrukter, säger Börje Lindén.

Precisionsodling för bättre kväveeffektivitet

Ett steg mot bättre kväveutnyttjande tas i ett precisionsodlingsprojekt i samarbete med JTI. Syftet är att ta fram nyckeltal som kan hjälpa lantbrukaren att fatta beslut och vidta åtgärder som ger ekonomiska och miljömässiga effekter.

– Nio större gårdar som använt skördekartering under ett antal år deltar i projektet, säger Börje Lindén. Arbetet innefattar utvärdering av markdata och skördekartor och att ur detta material härleda nyckeltal.

Ett sådant tänkbart nyckeltal är kväveeffektivitet, bestämd som förhållandet mellan kvävegödselgivan och den kvävemängd som förs bort med skörden.

Utveckling av nyckeltal

Projektet startade våren 2003 och sedan dess har omkring 250 skördekartor samlats in och utvärderats. Forskarna har lagt in skörde- och markkarteringsdata i en databas och arbetar nu med att, på basis av det insamlade materialet, ta fram nyckeltal och dataprogram.

– Ett av nyckeltalen baseras på klassindelning för pH med olika pH-intervall och medeltal för skör-

denivåerna för respektive klass, vilket belyser om samband finns mellan pH och avkastning, säger Börje Lindén.

Ett annat angreppssätt är att dela in enskilda fält i skötselzoner efter exempelvis avkastnings-, jordarts- eller mullhaltsvariationer och sedan undersöka vilken faktor som tycks styra avkastningen.

– Målet är att skapa enkla redskap för att lantbrukaren ska kunna utvärdera alla sina data från skörde- och markkarteringarna, säger Börje Lindén.

Efter vårbruket 2004 kommer forskarna att åka ut och diskutera sina resultat med lantbrukarna.

– Det är viktigt att vi tar del av erfarenheter från både lantbrukare och rådgivare så att våra resultat blir användbara i praktiken, säger Börje Lindén.

Förfrukten har stor betydelse

Förfrukten är en av många intressanta parametrar när det gäller kvävehushållning. I ett projekt jämfördes kväveeffekten av höstraps, havre och foderärter i efterföljande höstvet.

– Det visade sig att med höstraps eller ärter som förfrukt kunde man sänka kvävegivan med 35-40 kg/ha och ändå få samma skörd, säger Börje Lindén. Jämfört

med havre som förfrukt ökade höstveteskörden med 1000-1300 kg/ha efter höstraps och nästan lika mycket efter ärter.

Ett annat intressant resultat av studien är att det inte verkar gå att helt kompensera en sämre förfrukts skördeeffekter med att öka kvävegivan.

Fånggrödor ger kväve

I ett annat projekt undersöks olika fånggrödor efter höstvet, antingen genom insädd på våren eller genom sädd samtidigt med skörden av höstvetet. Fånggrödornas syfte är att växa under hösten efter den ordinarie grödan och ta upp kväve som annars skulle kunna utlakas under vinterhalvåret. Hittills har fånggrödors etablering och verkan mest studerats vid odling av vårsäd, men eftersom höstsäd dominerar allt mer, är det viktigt att kunna begränsa kväveförlusterna även efter denna gröda.

– Jag tror på möjligheterna med fånggrödor efter höstvet, om de sås vid skörden, säger Börje Lindén. Det är svårt för fånggrödor att konkurrera med en höstgröda efter insädd på våren.

Forskarna undersöker tillväxtpotentialen hos olika arter av "eftersädda" fånggrödor. Av dessa tycks höstråg, oljerättika och höstraps vara lovande. ■

Ägg

Ägg

september 2001 beslutade SFS – Svenska Ägg Service AB, Jordbruksverket och SLF att fortsätta finansiera angelägen forskning inom äggproduktionen. Forskningsprogrammet för en djurvänlig och lönsam äggproduktion löper under en treårsperiod och omfattar totalt sju miljoner kronor. Under 2003 har fem projekt finansierats med sammanlagt 1,5 miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

Målet med programmet är att förbättra lönsamheten för enskilda svenska äggproducenter genom att

stödja forskning och utveckling inom primärproduktionen. Programmet avser också att bidra till en stärkt svensk forskningskompetens som bas för medverkan i EUs olika forskningsprogram och annat internationellt samarbete.

I programmet betonas fyra angelägna huvudområden:

- Skötsel, slakt och sjukdomar
- Stallutformning och inhygning
- Miljö
- Kvalitet och lönsamhet

FINANSIÄRER

• SFS - Svenska Ägg Service AB • Jordbruksverket • SLF

Ledamöter i beslutsgruppen

Anna Carlström, SFS Svenska Ägg (ordförande)

Peter Falk, Swedegg AB

Oddvar Fossum, SVA

Göte Frid, Jordbruksverket

Per-Anders Gadd, Bröms Hönsgård
Danska Bröms

Henrik Larsén, Springsta Säteri

Jan Erik Lindberg, SLU

Waldemar Löwgren, LFU AB

Christer Nilsson, SJV

Lars Norrman, Gimranäs AB

Eva Pettersson, SLF (sekreterare)

Lars Pettersson, Svenska Foder AB

Poul Sörensen, Dept Animal Breeding and Genetics (observatör från Danmark)

Agne Thuresson, Thuressons Hönseri

Ingemar Ulinder, Svenska Lantägg

Nya projekt

Unghönsuppfödning i Sverige-
effekt av beläggingsgrad och
inhysningsform
Projektnr: 0337003
Tauson Ragnar
Inst för husdjurens utfodring och
vård
SLU
018-67 45 18
ragnar.tauson@huv.slu.se

Pågående projekt

Integrerad bekämpning av blod-
sugande kvalster hos fjäderfä
Projektnr: 0137005
Chirico Jan
Avd för parasitologi
SVA
018-67 41 59
jan.chirico@sva.se

Tarmspiroketer - viktig orsak till
smutsägg och sänkt äggproduk-
tion. En studie hos svenska värp-
höns.
Projektnr: 0137012
Gunnarsson Anders
Avd för bakteriologi
SVA
018-67 40 00
anders.gunnarsson@sva.se

Studier för utvinning av ny kun-
skap för vidareutveckling av
inredda burar med fokus på
djurens hälsa, beteende och äggkva-
litet
Projektnr: 0237002
Tauson Ragnar
Inst för husdjurens utfodring och
vård
SLU
018-67 45 18
ragnar.tauson@huv.slu.se

Fjäderfägödsel - Innehåll av
växtnäring och spårelement
samt utveckling av provtag-
ningsmetodik, II
Projektnr: 0237003
Salomon Eva
JTI
018-30 33 61
eva.salomon@jti.slu.se

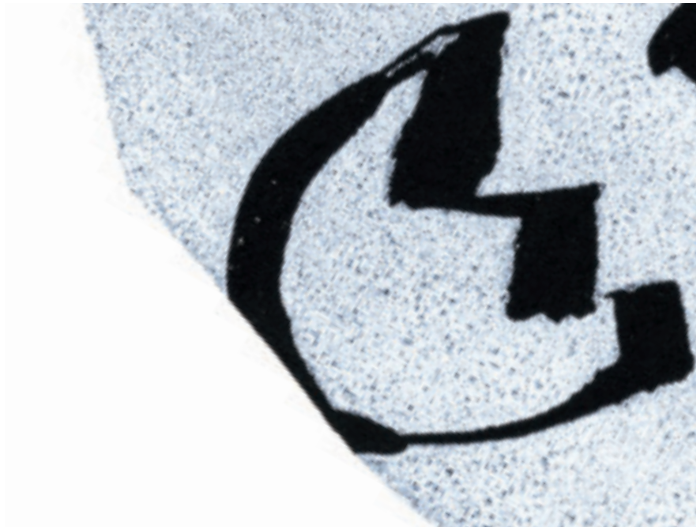

Slaktfjäderfä

Slaktfjäderfä

Stiftelsen Lantbruksforskning, Svensk Fågel och Uppfödargruppen inom Svensk Fågel beslutade under våren 2002 att fortsätta finansiera forskning inom området slaktfjäderfä. Programmet för lönsam och djurvänlig produktion av slaktfjäderfä pågår under tre år och omfattar totalt 3,9 miljoner kronor. Under 2003 har beslutsgruppen beslutat bevilja fem projekt totalt två miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

Målet med forskningsprogrammet är att förbättra lönsamheten för en-

skilda svenska producenter av slaktfjäderfä. Efter diskussioner med näring och forskare har tre områden identifierats som speciellt angelägna:

- **Koccidier och necrotiserade enterit** – för att minska koccidiostatikan i uppfödningen krävs forskning inom foder, inhysning/hygien och immunologiska metoder, till exempel vaccin.
- **Campylobakter** – forskning för att få fram metoder för att analysera, förhindra och sanera Campylobakter.
- **Miljö och hälsa** – forskning om miljöns påverkan på djuret för att till en rimlig kostnad bibehålla den goda djurhälsan utan att ge avkall på djuromsorgen.

Ledamöter i beslutsgruppen

Roland Bengtsson, Svensk Fågel (ordförande)

Roland Blom, Svensk Fågel

Klas Elwinger, SLU

Göran Groth, Svensk Fågel

Desirée Jansson, SVA

Johan Lindblad, Svensk Fågel

Eva Pettersson, SLF (sekreterare)

Poul Sörensen, Dept Animal Breeding and Genetics, (observatör från Danmark)

Anne Utter, Lantmännen Foderutveckling AB

FINANSIÄRER

- Svensk Fågel
- Uppfödargruppen inom Svensk Fågel
- SLF

Nya projekt

Kan benhälsan hos slaktkycklingar förbättras genom olika näringsrekommendationer och skötselåtgärder?

Projektnr: 0343003
Waldenstedt Lotta
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 45 31

Vankomycinresistenta enterorocker (VRE) i slaktkycklingsbesättningar

Projektnr: 0343004
Bengtsson Björn
Avd för antibiotika
SVA
018-67 44 37
bjorn.bengtsson@sva.se

Utveckling av vaccin mot koccidios hos slaktkyckling - identifiering av skyddande immunfunktioner

Projektnr: 0343005
Uggla Arvid
Avd för Parasitologi
SVA
018-67 41 37
arvid.uggla@sva.se

Pågående projekt

Nekrotiserande enterit och cholangiohepatit (klostridios) hos slaktkyckling - betydelsen av olika typer av *Clostridium perfringens*

Projektnr: 0043001
Engström Björn
Fjäderfäavdelningen
SVA
018-67 41 13
bjorn.engstrom@sva.se

Campylobacter hos slaktkyckling. Utveckling av diagnostik, studier av kontamination och spridningsvägar samt identifiering av specifikt virulenta stammar

Projektnr: 0243004
Olsson Engvall, Eva
Zoonoscenter
SVA
018-67 40 00
eva.olsson@sva.se

Slutrapporterade projekt

Ett nytt sätt att framställa koccidiosvaccin: uttestning av koncept

Projektnr: 9843004
Morein Bror
Isconova AB

På väg mot Campylobacter-fria kycklingar

– God hygien på gården är A och O för att slippa få in smittan i flocken, men även under transport och vid slakt kan kycklingarna smittas, säger Eva Olsson Engvall vid SVA.

Hon leder ett forskningsprojekt vars syfte är att ge ökad kunskap om Campylobacter för att kunna minska Campylobacter-förekomsten hos svensk slaktkyckling. Campylobacter är den vanligaste orsaken till bakteriell tarmsjukdom hos människor i Sverige. Projektet utförs i anslutning till ett övervakningsprogram finansierat av Jordbruksverket, Svensk Fågel och EU. I övervakningsprogrammet tas prover vid slakt och i forskningsprojektet görs en fördjupad

analys av provresultaten. Det första årets resultat visade att Campylobacter förekom i 17 procent av slaktgrupperna, vilket är en högre siffra än vad tidigare undersökningar visat .

– Troligen beror ökningen på att vi tar fler prover nu och att vi har förbättrat rutinerna vid hanteringen och analyserna av proverna, säger Eva Olsson Engvall. Kanske har vi helt enkelt fått en bättre bild av smittrycket nu än förut.

Ny bild av smittspridningen

Ofta smittas fåglarna i en besättning i vecka 2–4. Vid 7–8 veckors ålder, då fåglarna slaktas, har smittan oftast hunnit sprida sig till alla fåglar i flocken. Tidigare var uppfattningen att om Campylobacter fanns hos någon individ i gruppen spred den sig så snabbt att alla var smittade inom en vecka.

– Men våra analyser har visat att så inte behöver vara fallet, säger Eva Olsson Engvall. Vi har sett

att det kan variera mellan flockar, så att vissa inte är riktigt genominfekterade.

Smitta vid slaktprocessen

I det nya övervakningsprogrammet tas prover vid slakt både i kloaken (analöppningen) och från halsskinnen. Kloakproverna speglar smittan i flocken medan den smitta som man hittar på halsskinnen med stor sannolikhet hamnat där under slaktprocessen, eftersom bakterierna egentligen finns i tarmen.

– På landets nio slakterier hade i genomsnitt 8 procent av slaktgrupperna Campylobacter enbart i halsskinnen, säger Eva Olsson Engvall. Men det skiljde mycket mellan slakterier, och andelen slaktgrupper med enbart smittade halsskinn låg mellan 3 till 26 procent, beroende på slakteri.

Forskarna har påbörjat ett arbete med att utreda var i slakterierna som Campylobacter-smitta kan finnas kvar och om det är spe-

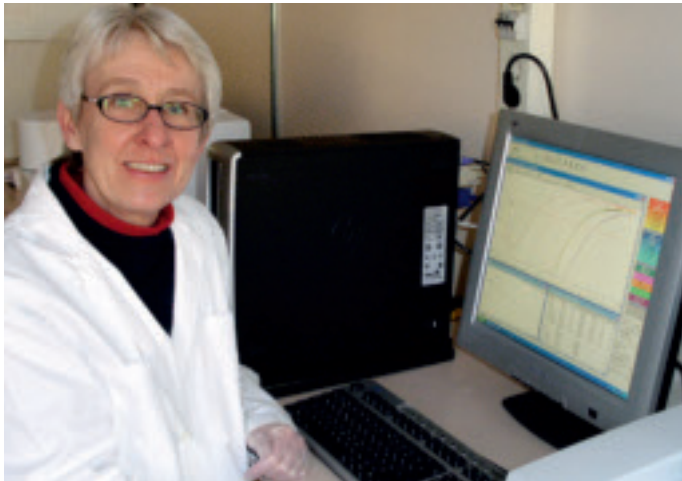

Foto: Bengt Ekberg

ciella typer av *Campylobacter* som överlever i slakterimiljö.

– Mellan september 2002 och augusti 2003 tog Livsmedelsverket prover på hela kylda kycklingar, dvs så nära produkten ute i handeln man kan komma, säger Eva Olsson Engvall. I samarbete med Livsmedelsverket kopplas de resultaten nu ihop med våra resultat från kloakprov och halsskinnsprov för att få en bild av var i slaktprocessen smittan kommer in.

Smitta vid transport

Forskarnas studier visar att det även finns risk för överföring av smitta under transporten till slakteriet.

– Vid två slakterier testade vi smittförekomsten i transportcontainrarna alldeles efter rengöring och tog prover av fåglarna före ilastning i containrarna, berättar Eva Olsson Engvall.

Det visade sig att *Campylobacter* fanns i mer än hälften av alla containers. Det var också väldigt

stor skillnad mellan resultaten från de båda slakterierna; 28 respektive 85 procent smittade containrar.

Ett tiotal typer dominerar

För att kunna spåra smittkällor och spridningsvägar undersöks de olika bakteriestammarnas DNA med sk genotypning eller fingerprinting. En databas håller på att byggas upp med genotyper identifierade hos *Campylobacter* från främst slaktkyckling, men även från andra djur och från människa.

– Våra studier av *Campylobacter*

har visat att det finns väldigt många olika genotyper, men att det är ett tiotal olika genotyper som dominerar i proverna från slaktkyckling, säger Eva Olsson Engvall. Tillsammans med Smittskyddsinstitutet och Livsmedelsverket har vi kunnat visa att vissa genotyper förekommer hos både kycklingar och människor.

För vidare studier av sjukdomsframkallande egenskaper hos *Campylobacter*, är det i första hand *Campylobacter* med dessa genotyper som är intressanta att undersöka. ■

CAMPYLOBACTER

Campylobacter är den vanligaste orsaken till bakteriell tarmsjukdom i Sverige. Infektionen ger upphov till diarré med feber och kraftiga buksmärtor. Antalet rapporterade fall av *Campylobacter*infektion ökar. Under år 2000 rapporterades 8 405 *Campylobacter*fall i Sverige, varav 30–40 procent var smittade inom landet. Kostnaden för fallen som smittats i Sverige har beräknats till ca 10,2 miljoner kr per år enbart i sjukskrivningskostnader. Kyckling och kycklingprodukter anses utgöra en viktig smittkälla men människa kan även smittas av opastöriserad mjölk, kontaminerat vatten eller genom direkt kontakt med djur.

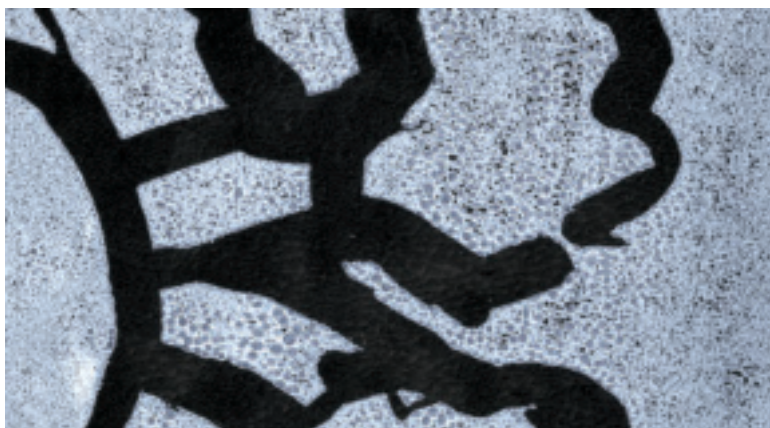
Socketbetor

Sockerbetor

Ledamöter i beslutsgruppen

Johan Arvidsson, SLU

Anders Lindkvist, Betodlarna

Christer Nilsson, SLU

Anders Rasmusson, Staffanstorp

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Anders Svensson, Marieholm

Otto von Arnold, Klagstorp (ordförande)

Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) och Stiftelsen Svensk Sockerbetsforskning har beslutat att finansiera angelägen forskning inom sockerbetsproduktion. Arbetet samordnas med de insatser som görs från SBU (Sockerindustrins BetodlingsUtveckling AB). Forskningsprogrammet löper från hösten 2002 till hösten 2005. Under 2003 beviljades fyra projekt sammanlagt 3,8 miljoner kronor. Programmet omfattar totalt 11,5 miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

Målet med forskningsprogrammet är att förbättra lönsamheten för enskilda svenska producenter av sock-

erbetor samt uppnå ett ekologiskt uthålligt jordbruk. Programmet avser också att bidra till en stärkt svensk forskningskompetens som en bas för medverkan i EUs olika forskningsprogram och annat internationellt samarbete. Fem forskningsområden bedöms som speciellt angelägna:

- Tidig och säker etablering och tillväxt
- Uthållig ogräsbekämpning
- Rena betor och skonsam behandling av beta, betfält och omgivning
- Ekonomiska analyser
- Regionala program

FINANSIÄRER

- Stiftelsen Svensk Sockerbetsforskning
- SLF

Nya projekt

Robust och kostnadseffektiv automatisering av mekanisk ogräsbekämpning för ekologisk odling av sockerbetor

Projektnr: 0344001
Baerveldt Albert-Jan
Högskolan i Halmstad
035-16 71 25
albert@ide.hh.se

Åtgärder mot förlust av svampangrepp i sockerbetor under odling och lagring

Projektnr: 0344002
Persson Lars
SBU AB
0733-58 80 63
brandsbergagard@brevet.nu

Mot maximal regional tillväxtpotential - ett OnResearch-projekt i sockerbetor

Projektnr: 0344004
Gunnarsson Anita
SBU AB
040-53 72 63
anita.gunnarsson@danisco.com

Gröngödsling mot jordburna svampsjukdomar i sockerbetor

Projektnr: 0344005
Åsa Olsson
SBU AB
0733-58 80 63
brandsbergagard@brevet.nu

Slutrapporterade projekt

Markstruktur och markvattentillgång - begränsande faktorer i svensk sockerbetsproduktion

Projektnr: 9944002
Berglund Kerstin
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 11 85
kerstin.berglund@mv.slu.se

Kött

Kött

SLFs köttforskning utförs i tre program: griskött, nötkött och lammkött.

Samtliga program har som mål att utveckla djurmateriel, produktionsmetoder och teknik som stärker lönsamheten och därmed konkurrenskraften för svenska köttproducenter. Forskningen finansieras av lantbrukarna genom slaktavdrag: en krona per

slaktad gris och lamm och fem kronor per slaktat nötkreatur, samt varierad tillförsel av statliga medel i form av återförda skatter och avgifter. Under 2003 beviljades sammanlagt 5,8 miljoner kronor till 15 projekt om griskött, 3,2 miljoner till tio projekt om nötkött och 600 000 kronor till tre projekt om lammkötsproduktion.

Griskött

Lammkött

Nötkött

Ledamöter i beslutsgruppen

Magnus Aaby-Ericsson, Alvesta

Johan Andersson, Quality Genetics

Olav Eik-Nes, Norsvinscentret

Leif Göransson, Svenska Lantmännen

Kerstin Lundström, SLU

Barbro Mattsson, Swedish Meats

Jan Philipsson, SLU

Carl-Johan Ramvall,
Swedish Meats/KRUT

Ulf Sahlin, Stöde

Marcus Skure, Västerås (ordförande)

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Mats Törnquist,
Svenska Djurhälsovården

Ingela Velander, Ugglarps Slakteri AB

INSAMLANDE FÖRETAG

- Swedish Meats
- Svenska Avelspoolen
- KLS

Nya grisköttprojekt

Brösthinneinflammation hos slaktsvin. En inventering av riskfaktorer och aktuella smittämnen

Projekttnr: 0352002
Beskow Per
Svenska Djurhälsovården
0935-310 00
per.beskow@svdhv.org

Principer för skattning av energi-innehåll i foder till grisar

Projekttnr: 0352003
Lindberg Jan Erik
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 21 02
jan-eric.lindberg@huv.slu.se

Är extragrisen en effekt av fodrets fettsyraprofil eller av unik egenskap hos fodermedlet havre?

Projekttnr: 0352004
Neil Maria
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 45 38
maria.neil@slu.se

När ska suggan grisa? Betydelsen av dräktighetens längd för smågrisarnas överlevnad

Projekttnr: 0352008
Rydmer Lotta
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 45 44
lotta.rydmer@hgen.slu.se

Förbättrad diagnostik av Lawsonia - en av de viktigaste diarréframkallande bakterierna hos gris

Projekttnr: 0352013
Jensen-Waern Marianne
Inst för kirurgi och medicin
SLU
018-67 14 75
marianne.jensen-waern@kirmed.slu.se

Näringsmässiga egenskaper hos fermenterat blötfoder till grisar

Projekttnr: 0352014
Lindberg Jan Erik
Inst för husdjurens utfodring och vård
SLU
018-67 21 02
jan-eric.lindberg@huv.slu.se

Ledinfektioner hos smågrisar - etiologi och profylax

Projekttnr: 0352016
Wallgren, Per
Avd för idisslar- och svinsjukdomar
SVA
018-67 42 28
per.wallgren@sva.se

Suggan vid förlossningen; mot förbättrad sjukdomsdiagnostik och ökad smågrisöverlevnad - fältstudie

Projekttnr: 0352018
Magnusson Ulf
Inst för obstetrik och gynekologi
SLU
018-67 23 24
ulf.magnusson@og.slu.se

Pågående grisköttprojekt

Svansbitning hos slaktsvin: Ett svenskt, danskt och holländskt samarbetsprojekt

Projekttnr: 0152009
Keeling Linda
Inst för husdjurens miljö och hälsa
SLU
0511-672 20

Kartläggning av molekylära orsaker till genetiska defekter och osteochondrose hos landsvin

Projekttnr: 0252002
Eik-Nes Olav
Norsvin
Norsvinsenteret
+47 62 51 01 00

Livslängd, livstidsproduktion och utslagsorsaker hos svenska korsningsuggor, II

Projekttnr: 0252004
Lundeheim Nils
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 45 42

Galtmak/Rånesmak - genetiska alternativ till kastrering

Projekttnr: 0252006
Håvard Tajet
Norsvin
+47 62 51 01 41

Patogenes, karakteristik och diagnostik av dysenteri, spiroketal diarré och proliferativ enteropati hos vin

Projekttnr: 0252007
Fellström Claes
Inst för kirurgi och medicin, stordjur
SLU
018-67 10 00
claes.fellstrom@kirmed.slu.se

Luftvägsinfektioner hos grisar med särskild inriktning på *Actinobacillus pleuropneumoniae*

Projekttnr: 0252010
Wallgren, Per
Avd för idisslar- och svinsjukdomar
SVA
018-67 42 28
per.wallgren@sva.se

Inverkan av stressfaktorer under brunsten på fruktsamheten hos sugga.

Projekttnr: 0252019
Madej Andrzej
Inst för anatomi och fysiologi
SLU
018-67 21 14
andrzej.madej@afys.slu.se

Slutrapporterade grisköttsprojekt

Genom-analys av köttkvalitets-
egenskaper i en korsning mellan
Hampshire och Landrace

Projektnr: 0152003
Lundström Kerstin
Inst för livsmedelsvetenskap
SLU
018-67 19 81
kerstin.lundstrom@lmv.slu.se

Möjligheter till avel för bättre
smågristillväxt.

Projektnr: 0152007
Lundeheim Nils
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 45 42

Spädgrisdödighet orsakad av
Clostridium perfringens toxintyp A

Projektnr: 0152008
Holmgren Nils
Svenska Djurhälsovården
0511-251 54
nils.holmgren@svdhv.org

Nya nötköttsprojekt

Metodik för bedömning av risk
för frasbrandsutbrott på besättningsnivå

Projektnr: 0353005
Sternberg Susanna
Avd för sjukdomskontroll och
smittskydd
SVA
018-67 43 47
susanna.sternberg@sva.se

Produktionssystem för nötköttsproduktion

Projektnr: 0353006
Johnsson Sölve
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 35

Escherichia coli och tarmflora
samt antibiotikaresistens hos
bakterier från svenska kalvar.

Projektnr: 0353011
De Verdier Kerstin
Avd för idisslar- och svinsjukdomar
SVA
018-67 41 44
kerstin.de-verdier@sva.se

Pågående nötköttsprojekt

Uppfödningsskolor till slakt

Projektnr: 0253001
Johnsson Sölve
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 35

Slutgödning av stutar

Projektnr: 0253002
Johnsson Sölve
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 35

Klamydiainfektioner hos nötkreatur i Sverige: diagnostik, förekomst och betydelse

Projektnr: 0253004
Alenius Stefan
Inst för idisslarmedicin och epidemiologi
SLU
018-67 17 79
stefan.alenius@idmed.slu.se

Prövning av snabbtester för paratuberkulos på levande djur II

Projektnr: 0253007
Bölske Göran
Avd för bakteriologi
SVA
018-67 42 66
goran.bolske@sva.se

Avelsvärdering och urvalsstrategier för minimering av kalvningsproblem och dödfödslar i kötttraserna

Projektnr: 0253008
Eriksson Susanne
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 20 07
susanne.eriksson@hgen.slu.se

Detektion och karakterisering av virologiska agens hos kalvar med akuta lunginflammationer II

Projektnr: 0253012
Alenius Stefan
Inst för idisslarmedicin
SLU
018-67 17 79
stefan.alenius@idmed.slu.se

Samband mellan levandevikt och bröstomfång på köttdjur.

Projektnr: 0253014
Hessle Anna
Inst för jordbruksvetenskap.
SLU
0511-671 43
anna.hessle@jvsk.slu.se

Slutrapporterade nötköttsprojekt

Ekonomisk och miljömässigt
hållbar nötköttsproduktion -
praktiskt test av ett produktionssystem
Projektnr: 0253009
Kumm Karl-Ivar
Inst för ekonomi
SLU
018-67 18 14
Karl-Ivar.Kumm@ekon.slu.se

Nya lammköttprojekt

Karakterisering av *Haemonchus*
hos svenska får
Projektnr: 0354001
Höglund Johan
Avd för parasitologi
SVA
018-67 41 56
johan.hoglund@sva.se

Pågående lammköttprojekt

Konsumtionsförmåga hos växande lamm beroende på vallfodrets kvalitet och artsammansättning
Projektnr: 0254001
Bernes Gun
Inst för norrländsk jordbruksvetenskap
SLU
090-786 94 44
gun.bernes@njv.slu.se

Avelsvärdering av får i olika produktionsformer med utnyttjande av slaktdata och tackors vuxenvikt
Projektnr: 0254002
Näsholm Anna
Inst för husdjursgenetik
SLU
018-67 19 72
anna.nasholm@slu.se

Virusforskning sparar hundratal miljoner åt lantbruket

– Genom vårt framgångsrika kontrollprogram har vi snart utrotat sjukdomen BVDV och därmed uppnått bättre djurhälsa än de flesta andra länder i Europa, säger Stefan Alenius, professor i idisslarmedicin vid Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

Infektioner med bovint virusdiarévirus (BVDV) försämrar djurens hälsa i stort och orsakar dödlighet och sjuklighet hos kalvarna.

– I runda tal har svenskt lantbruk hittills tjänat minst 200–300 miljoner kronor på kontrollprogrammet, säger Stefan Alenius.

Besparingarna består av en dramatisk bättre överlevnad och hälsa hos kalvarna och friskare kor.

I dagsläget uppskattar han att svenskt lantbruk lågt räknat tjänar 20–30 miljoner kronor per år på den förbättrade djurhälsan.

Sverige bland de främsta

Hittills är det bara de nordiska länderna och Österrike som gjort något konkret åt BVDV-problematiken.

– I övriga Europa dör många tusen kalvar i veckan på grund av smittan, och i USA blir tio procent av kalvarna infekterade som foster vilket gör att de får avsevärt sämre chans att klara sig i livet, säger Stefan Alenius. Så vill man som konsument att djuren ska vara friska ska man köpa svensk mjölk.

Hårt arbete återstår

Mer än 20 000 mjölk- och köttbesättningar är anslutna till det frivilliga kontrollprogram mot BVDV som startade 1993 och sköts av Svensk Mjölk. Sedan programmet inleddes har 3 372 besättningar sanerats från sjukdomen. Idag åter-

står endast 117 mjölk- och 239 köttbesättningar att sanera innan sjukdomen är utrotad.

– Men det är viktigt att vi inte slappnar av nu och glömmar vad sjukdomen kan ställa till med, säger Stefan Alenius. Istället måste vi jobba ännu hårdare de närmaste åren och göra allt för att verkligen utrota sjukdomen

Som djurägare måste man fortsätta att vara uppmärksam när man köper djur och när man släpper djuren på bete så att de inte kommer i kontakt med någon smittad besättning.

– När vi fått bort de sista smittade besättningarna kommer kostnaden för övervakningen att sjunka, eftersom man då kan lägga sig på en annan nivå vad gäller kontrollinsatser, fortsätter han.

Fostervattensprov upptäcker smittan

Övervakningen sker genom regelbundna tankmjölksprover fyra

“ Vill man ha friska kalvar ska man köpa svensk mjölk

Foto: Stefan Alenius

BDV-infektion inverkar negativt på kalvarnas hälsa och tillväxt. Här ses två kalvar födda på samma dag, men den ena är persistent infekterad med BDV och därför mycket mindre.

gångar per år, och 5-10 individuella blodprover per köttbesättning och år. Proverna används för att upptäcka nyinfektion i besättningarna så att man på ett tidigt stadium kan sätta in åtgärder.

Forskarna har visat att foster-vattensprov är en användbar metod för att hitta permanent smittade kalvar före födseln. En dräktig ko som bär på en permanent smittad kalv får kalva för sig själv och därefter avlivas kalven.

– Vi har visat att kon redan efter 3-4 dygn kan gå tillbaka till besättningen, eftersom smittrisker då är över, säger Stefan Alenius. Men man måste göra en individuell bedömning och göra en saneringsplan för varje enskild besättning.

Smittan spåras

Just nu arbetar forskarna med att identifiera gensekvenserna hos de smittsamma BVDV-stammarna. Syftet med det är att vid nyinfek-

tion kunna härleda var viruset kommer ifrån.

– Vi är mycket glada att vi fick forskningspengar till detta, säger Stefan Alenius. I USA och Europa har man fått in nya virusstammar, typ 2, som är mer aggressiva och smittsamma. Här i Sverige har vi hittills bara hittat typ 1-virus, men vi måste kunna utföra en noggrann övervakning så att vi kan agera om vi får in typ 2.

Nyligen har Ann Lindbergs avhandling om smittspridning och dia-

gnostik av BVDV fått KSLAs pris för bästa avhandling vid SLU. Avhandlingen har även internationellt klassats tillhöra de bästa 5 procenten inom hela EU år 2002.

– Det är väldigt uppmuntrande, och dessa utmärkelser är en bekräftelse på att vi ligger bra till forskningsmässigt, säger Stefan Alenius. Vi deltar även i forskningsprojekt i Thailand, Peru och Chile för att försöka hjälpa mjölkbönderna där att komma till rätta med BVDV. ■

BVDV

Infektioner med bovin virusdiarrévirus (BVDV) ger stora ekonomiska förluster världen över, framför allt genom allvarliga reproduktionsstörningar och försämrad djurhälsa. Forskarnas studier har visat att BVDV främst sprids via permanent infekterade djur. Dessa djur sprider BVDV via saliv, nässekret och avföring till mottagliga djur inom besättningen på betet, eller vid auktioner och gemensamma transporter.

Permanent smitta uppstår när en dräktig ko smittas med BVDV före 120 dagars dräktighet. Virusets överföring till fostret som utvecklar tolerans mot viruset och inte bildar antikroppar mot det. Kalven blir därmed permanent infekterad.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljö

Ar 1996 startade forskningsprogrammet för en god arbetsmiljö inom jordbruket. Programmet pågår fortfarande och under 2003 har åtta forskningsprojekt fått finansiering med totalt 2,1 miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

Syftet med programmet är att utveckla och förmedla kunskap som långsiktigt skapar en bra arbetsmiljö för lantbrukarna. Projekten ska vara inriktade på åtgärder som kan tillämpas av den enskilde lantbrukaren eller på annat sätt komma den enskilde lantbrukaren till del. Fyra områden anges i programmet som särskilt angelägna:

- **Olycksfall** - tekniker och metoder för att minimera risken för olycksfall samt informationsstrategier för att öka medvetandet om risker och möjliga skyddsåtgärder.
- **Belastningsskador** - bland annat tekniska hjälpmedel och arbetsteknik för att underlätta kvinnors arbete inom jordbruket samt orsaker till den höga frekvensen artroser bland lantbrukare.
- **Damm, klimat, buller** - åtgärder för att reducera dessa problem i lantbruket.
- **Psykosociala problem** - utvärdering av lantbrukets förändringar ur ett landsbygdssociologiskt perspektiv samt kartläggning och åtgärdande av psykosociala problem bland lantbrukare.

Ledamöter i beslutsgruppen

Larsåke Adebring, LRF Försäkring

Thomas Arvidson, LRF Försäkring

Anders Danielsson, LRF

Thomas Johansson, LRF (ordförande)

Christer Nilsson, SLU

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Anders Thelin, Hushållningssällskapet i Kalmar

FINANSIÄRER

- LRF Försäkring
- SLF

Nya projekt

Effekter av informationsförmedling via nyckelpersoner på skogsägarens kunskap och inställning till säkerhet i skogsarbete

Projekttnr: 0335003
Wästerlund Dianne
SLU
dianne.wasterlund@ssko.slu.se

Förslag till åtgärder för förbättrad luftmiljö i djurstallar

Projekttnr: 0335007
Nimmermark Sven
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi
SLU
040-41 54 96
sven.nimmermark@jbt.slu.se

Ventilationssystem och luftkvalitet i hytter på lantbruksmaskiner

Projekttnr: 0335009
Geng Qiuqing
JTI
018-30 33 27
qiuqing.geng@jti.slu.se

Arbetsolycksfall i jord- och skogsbruk 2004. Etapp I: Planeringsarbete

Projekttnr: 0335013
Pinzke Stefan
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi
SLU
040-41 54 93
stefan.pinzke@jbt.slu.se

Effekten av svindammsexponering, med speciellt fokus på bakterieprodukter, hos friska svinskötare och försökspersoner

Projekttnr: 0335015
Palmberg Lena
IMM
Karolinska Institutet
08-730 91 00 (vx)
lena.palmberg@niwl.se

Pågående projekt

Storskalig svinproduktion - framtidens arbetsplats för den yngre generationen?

Projekttnr: 0135002
Lundqvist Peter
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi
SLU
040-41 54 95
peter.lundqvist@jbt.slu.se

Arbetsmiljön i automatiska mjölkningssystem

Projekttnr: 0235006
Torén Anna
Institutet för jordbruks- och miljöteknik
JTI
018-30 33 45
anna.toren@jti.slu.se

Kalla fingrar vid mjölkning - orsaker och åtgärder

Projekttnr: 0235015
Geng Qiuqing
JTI
018-30 33 27
qiuqing.geng@jti.slu.se

Slutrapporterade projekt

Fusariumantikroppar hos lantbrukare

Projekttnr: 0035002
Hushållningsällskapet
Kalmar Kronoberg
0480-156 70

Olycksorsaker och samband mellan olycksrisk och arbetsmiljö

Projekttnr: 0035012
Torén Anna
JTI
018-30 33 45
anna.toren@jti.slu.se

Hälsoeffekter av gasexponering i svinstallar och försökskammare hos friska försökspersoner och svinskötare

Projekttnr: 0135001
Palmberg Lena
IMM
Karolinska Institutet
08-730 91 00
lena.palmberg@niwl.se

Åtgärder för att reducera farligt buller inom jordbruket

Projekttnr: 0135010
Öberg Kurt
Inst för lantbruksteknik
SLU
018-67 18 28
kurt.oberg@lt.slu.se

Höftledsbelastning från aktivering av fotpedaler vid traktorkörning

Projekttnr: 9835002
Öberg Kurt
Inst för lantbruksteknik
SLU
018-67 18 28
kurt.oberg@lt.slu.se

Knäledsartros och lantbruksarbete

Projekttnr: 9935004
Hushållningsällskapet
Kalmar Kronoberg
0480-156 70

Utveckling av ny provtagningsteknik för exponering i lantbruksmiljö. Hälsoeffekter av interventionsstudier med och utan ansiktsskydd i lantbruksmiljö

Projekttnr: 9935005
Larsson Kjell
c/o Ann-Christin Räätäri
Nyström
IMM
Karolinska Institutet
08-728 74 33

Begränsning av luftrörelser och avgivning av gaser i anslutning till svinstallars utgödslingssystem

Projekttnr: 9935007
Gustafsson Gösta
Inst för jordbrukets biosystem och teknologi
SLU
040-41 54 88
gosta.gustafsson@jbt.slu.se

Lantbrukare har mer ont men är mindre sjukskrivna

– Lite tillspetsat kan man faktiskt säga att om någon är sjukskriven beror det ofta på något annat än att han eller hon är sjuk, säger Anders Thelin, forskningsledare för forskningsprojektet "Frisk av jobbet", som sedan 1990 följer hälsan hos ca 2 000 män på landsbygden i Sverige.

Forskarnas undersökningar har visat att lantbrukare har mer ryggproblem än andra, söker läkarhjälp för ryggont lika ofta som andra men är sjukskrivna för ryggont i mycket lägre grad än andra.

– Lantbrukarna har alltså mer ont, men är mindre sjukskrivna, säger Anders Thelin.

Attityden inverkar på sjukskrivningsnivån

Forskarna har jämfört lantbrukare med andra egenföretagare för att se om just företagandet kan förklara den lägre sjukskrivningsfrekvensen. I praktiken kan det ju vara svårt att vara borta från företaget och djuren. Det visade sig att det inte var någon skillnad i sjukskrivningsnivå mellan lantbrukare och andra egenföretagare.

– Eftersom lantbrukare har mer ont i ryggen borde de ha varit sjukskrivna oftare, säger Anders Thelin. Det finns alltså något som gör att de sjukskriver sig mer sällan än andra företagare.

Forskarna drar slutsatsen att det är andra faktorer som spelar in

om man blir sjukskriven eller ej, såsom attityder och sociala och kulturella faktorer.

– Vi vet inte exakt vad det beror på, men tycker att resultaten är mycket intressanta, inte minst när vi har så stora problem idag i Sverige med höga sjukskrivningstal, fortsätter Anders Thelin.

Ryggont kan bero på luftvägsproblem

Varför har då lantbrukare mer ont i ryggen än andra? Fysisk belastning, dvs konstiga arbetsställningar och hur mycket man har lyft, brukar vara förklaringen till problem i rygg, axlar, höfter och knän. I undersökningen förklaras detta helt och hållet med den ökade risken för knäproblem, men endast en del av den ökade risken för ryggproblem.

– Däremot ökar risken för ryggont flera gånger om man vårdats för någon sjukdom i lungorna och luftvägarna, säger Anders Thelin. Möjligen kan detta vara förklaringen till att lantbrukarna oftare har ryggproblem, eftersom problem med luftvägarna är vanligt hos lantbrukare.

Förlitning i höftlederna vanligt

En annan vanlig åkomma är höftledsartros, dvs förlitning i höftlederna. Den är 4-6 gånger större bland lantbrukare än bland andra män, vilket är en stor riskhöjning.

– Studierna visar att de som aldrig haft kontakt med djur inte löper någon ökad risk att få höftledsartros, medan de som arbetat heltid i djurstallar under många år löper kraftigt ökad risk, säger Anders Thelin. Riskfaktorerna ska alltså jagas i djurstallarna, och det behöver inte vara fråga om dåliga arbetsställningar eller hårda cementgolv. Det kan vara något helt annat som t ex damm, mögel eller något smittämne.

Lantbrukare lever längre

Studierna visar också att män på landet lever längre än män som bor i stan. I den första undersökningen var skillnaden liten mellan lantbrukare och andra män på landet.

– Men resultaten från uppföljningen tyder på att lantbrukare också lever längre än andra män på landet, säger Anders Thelin.

Mindre hjärtproblem hos lantbrukare

Risken för hjärt- och kärlsjukdomar har visat sig vara lägre hos lantbrukare än hos andra män på landet. En förklaring kan vara att lantbrukarna röker mindre och har lägre blodtryck, vilket är kända

faktorer som inverkar på hjärt- och kärlsjukdomar.

– Vi har också trott att lantbrukare är mindre stressade och att det skulle kunna ha betydelse, men studierna visar att lantbrukarna verkar vara minst lika stressade som andra yrkesgrupper, säger Anders Thelin. Stressnivån förklarar inte alls varför risken för hjärt- och kärlsjukdomar är lägre hos lantbrukare.

Så nu återstår för forskarna att förklara hur fetma och fysisk aktivitet inverkar på förekomsten av hjärt- och kärlsjukdomar. I de fortsatta studierna undersöks också hur fysisk aktivitet påverkar förekomsten av depressioner. ■

FRISK AV JOBBET

”Frisk av jobbet” är ett stort projekt där man undersökt 1 221 lantbrukare och 1 130 andra män som bor på landsbygden, fördelade på 9 kommuner från Lund i söder till Östersund i norr. Datainsamlingen påbörjades 1990 och pågick i ungefär ett år. Försökspersonerna fick vara med om intervjuer, personundersökningar, provtagningar, lungfunktionsutredning, läkarundersökning, blodprover m.m. Undersökningen av försökspersonerna fortsatte år 2002 och

2003 då nya data samlades in. Av de ca 2 000 personer som ursprungligen undersöktes har 1 450 undersökts båda gångerna. Det gör att det går att följa personernas hälsoutveckling över tiden, vilket är unikt.

Projektet styrs av en ledningsgrupp med representanter från Uppsala Universitet, Karolinska Institutet och före detta Lantbrukshälsan. Projektledare är Anders Thelin, tidigare FoU-chef vid LRF Hälsa Sverige.

Kooperation

Kooperation

Svenska Lantmännen, LRF, Swedish Meats och Svensk Mjök finansierar forskning inom kooperationsområdet.

Forskningen samfinansieras med Landshypoteks Forskningsstiftelse. Under 2003 beslutade beslutsgruppen att finansiera nio forskningsprojekt med totalt 3,4 miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

FoU-programmet för kooperation har som övergripande mål att bidra

med kunskap som utvecklar den kooperativa företagsformen. Prioriterade områden inom programmet är organisation, kapital, styrning och kommunikation. ■

FINANSIÄRER

- Svenska Lantmännen
- Lantbrukarnas Riksförbund
- Svensk Mjök
- Swedish Meats

Ledamöter i beslutsgruppen

Therese Erneskog, LRF

Erik Fahlbeck, SLU

Thomas Johansson, LRF

Hans Johansson, Skånemejerier

Sören Kvantenä, Swedish Meats

Stig Lindén, Landshypotek

Lars Reyier, Svenska Lantmännen

Christer Segerstéen, LRF Skogsägarna (ordförande)

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Nya projekt

Drivkrafter och hinder för ekonomisk effektivitet i mjölkföretaget - vad betyder teknik samt lednings- och beslutssystem
 Projektnr: 0345001
 Öhlmér Bo
 Inst för ekonomi
 SLU
 018-67 17 26
 bo.ohlmer@ekon.slu.se

Enkätundersökning rörande LRF-ungdomars syn på finansieringssystem i lantbrukskooperativa företag
 Projektnr: 0345002
 Inst för ekonomi
 Hakelius Karin
 SLU
 018-67 17 45
 karin.hakelius@ekon.slu.se

Kvalitetssäkrad rådgivning ur lantbrukarens perspektiv
 Projektnr: 0345003
 Ljung Magnus
 Inst för landskapsplanering
 SLU
 018-67 17 47
 magnus.ljung@lpul.slu.se

Styrelsens roll och uppgifter i det lantbrukskooperativa företaget
 Projektnr: 0345004
 Olofsson Christer
 Inst för ekonomi
 SLU
 018-67 17 66
 christer.olofsson@ekon.slu.se

Pågående projekt

Koncentration och kostnadseffektivitet i lantbrukskooperativa företag
 Projektnr: 0145003
 Hedberg Anna
 Inst för ekonomi
 SLU
 018-67 17 04
 anna.hedberg@ekon.slu.se

Förnyelse i lantbrukskooperationen - en studie av förnyelseinitiativ i tre organisationer
 Projektnr: 0145007
 Müllern Tomas
 Internationella Handelshögskolan i Jönköping
 036-15 76 65
 tomas.mullern@ihh.hj.se

Marknadsanpassning av lantbrukskooperativ mejeriindustri
 Projektnr: 0145009
 Nilsson Jerker
 Inst för ekonomi
 SLU
 018-67 17 68
 jerker.nilsson@ekon.slu.se

Konsumentanpassning av svinköttssektorn
 Projektnr: 0245001
 Nilsson Jerker
 SLU
 Inst för ekonomi
 018-67 17 68
 jerker.nilsson@ekon.slu.se

Tillväxtmöjligheter i kooperativ industri: Vilken betydelse har finansieringsformerna och marknadsstrukturen?
 Projektnr: 0245004
 Andersson Hans
 Inst för ekonomi
 SLU
 018-67 35 05
 hans.andersson@ekon.slu.se

Slutrapporterade projekt

Marknadsrelationer för bondekooperativa och investörägda livsmedelsföretag
 Projektnr: 9845002
 Nilsson Jerker
 Inst för ekonomi
 SLU
 018-67 17 68
 jerker.nilsson@ekon.slu.se

Potatis

Potatis

Under våren 2002 beslutade Stiftelsen Lantbruksforskning, FoU Potatis och GRO att fortsätta finansiera angelägen forskning inom potatisområdet. Forskningsprogrammet pågår till och med juni 2005 och omfattar totalt 9,3 miljoner kronor. Under 2003 beviljade beslutsgruppen medel till åtta projekt, totalt tre miljoner kronor.

Syftet med forskningsprogrammet

Målet med forskningsprogrammet är att förbättra lönsamheten för enskilda svenska potatisproducenter samt uppnå ett ekologiskt uthålligt jordbruk. Programmet avser också att bidra till en stärkt svensk forskningskompetens som en bas för medverkan i EUs olika forskningsprogram och annat internationellt samarbete.

Fyra områden har identifierats som speciellt angelägna:

- **Förlängning av odlingssäsong** – målet är att finna åtgärder som förlänger odlingssäsongen för att få högre skördar och mer stärkelse producerat per hektar.

- **Bevattning, växtnäringsstyrning och växtnäringsutlakning** – ökad kunskap om samspelet bevattning – gödsling samt utveckling av bevattningsteknik med förbättrad spridningsprecision.
- **Sjukdomar** – främst forskning inom bladmögelområdet för att minimera användningen av kemiska medel.
- **Odlingsteknik, maskinsystem, produktionsekonomi** - identifiera odlingsystem och metoder där trycket från växtsjukdomar kan reduceras samt hitta kostnadseffektiva produktionsmodeller.

Ledamöter i beslutsgruppen

Lars Andersson, OLW Sverige

Bengt Eriksson, Svedala

Mats Gabrielsson, Hallsberg

Jüri Känno, Sveriges stärkelseproducenters förening

Harry Linnér, SLU

Axel V. Ljungstrand, FoU Potatis Syd (ordförande)

Ingemar Nilsson, SPOR/GRO

Bengt Persson, LRF

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Lars Wiik, SLU

Nya projekt

Anpassad gödsling med kväve till tidlös primörpotatis

Projekttnr: 0342001
Wiik Lars
Fältforskningsenheten
SLU
040-41 52 75
lars.wiik@ffe.slu.se

Potatisbladmögel - Fältinventering av olika smittkällors betydelse

Projekttnr: 0342002
Andersson Björn
Inst för ekologi och växtproduktionslära
SLU
018-67 10 00
bjorn.andersson@evp.slu.se

Potatisbladmögel: Aerobiologi och optimala bekämpningsstrategier III

Projekttnr: 0342003
Wiik Lars
Fältforskningsenheten
SLU
040-41 52 75
lars.wiik@ffe.slu.se

Utökad provning av kvalitets-egenskaper i matpotatis för svensk marknad

Projekttnr: 0342010
Olsson Kerstin
SW Laboratoriet
Svalöf Weibull AB
0418-66 72 52
kerstin.olsson@swseed.com

Förbättra vattenutnyttjandet i potatisodling med småbassänger ("dikers")

Projekttnr: 0342011
Joel Abraham
Inst för markvetenskap
SLU
018-67 29 23
abraham.joel@mv.slu.se

Pågående projekt

Teknik för maximerat kväveutnyttjande och minimerad kväveutlakning i potatisodling

Projekttnr: 0242003
Lindén Börje
Inst för jordbruksvetenskap
SLU
0511-671 12
borje.linden@jvsk.slu.se

Styrd bevattning för ökad produktion, bättre kvalitet och effektivare näringsupptag i svensk potatisproduktion

Projekttnr: 0242010
Persson Andreas
JTI
018-30 33 36
andreas.persson@jti.slu.se

Rhizoctonia solani - Marksmitta finns det, vilka stammar förekommer?

Projekttnr: 0242016
Bang Ulla
Inst för norrländsk jordbruksvetenskap
SLU
090-77 16 21
ulla.bang@njv.slu.se

Slutrapporterade projekt

Betydelsen av olika källor av primärinokulum av *Phytophthora infestans*

Projekttnr: 9942007
Yuen Jonathan
Inst för ekologi och växtproduktionslära
SLU
018-67 23 69
jonathan.yuen@evp.slu.se

Trädgård

Trädgård

Nya projekt

Trädgårdsforskningsprogrammet startade 2002 och under 2003 beslutade regeringen att tilldela trädgårdsnäringsen åtta miljoner kronor i syfte att främja en uthållig utveckling inom näringen. Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) förvaltar och administrerar bidraget genom SLUT (Stiftelsen Lantbrukets Utveckling). I samarbete med näringen ska medlen användas för att stödja projekt inom trädgårdsnäringsen som avser forskning och utveckling, tillhandahållande av tekniskt stöd, produktion och saluföring av kvalitetsprodukter samt försäljningsfrämjande åtgärder och reklam.

Detta program räknas inom Europeiska Gemenskapen som ett nationellt stöd och det har därmed krävts ett godkännande från EU-kommissionen för att programmet skulle kunna komma till stånd. Inom EU gäller särskilda riktlinjer för statligt stöd som detta program måste uppfylla.

Medlen ska på lång sikt komma hela näringen till del och fördelas så långt det är möjligt efter dess geografiska och branschmässiga struktur.

Under 2003 beviljades 22 projekt sammanlagt 6,3 miljoner kronor.

Ledamöter i beslutsgruppen

Eva Anflo, GRO (sekreterare),

Johan Ascard, SJV

Sven-Gunnar Hultmark,
Länsstyrelsen i Västra Götaland

Dan Jacobson, Sydgrönt

Jan Nerelius, GRO

Sten Olsson, GRO (ordförande)

Ingvar Petersson, Arlöv

Eva Pettersson, SLF

Birgitta Rämert, SLU

Håkan Schroeder, SLU

Victoria Syrén, Oxie

Odling, kvalitet och efterskördshandtering av sallad skördad som småblad
Projekt nr: 0356009
Gertsson Ulla
Inst för växtvetenskap
SLU
040-41 53 50
ulla.gertsson@vv.slu.se

Utveckling av metodik för energieffektivare klimatreglering i växthus
Projekt nr: 0356012
Christensen Inger
GRO Konsult AB
040-46 24 46
inger.christensen@grokonsult.com

Retardering av kruk- och utplanteringsväxter genom manipulering av dagslängden
Projekt nr: 0356013
Schussler Hartmut K
Inst för växtvetenskap
SLU
040-41 53 72
hartmut.schussler@vv.slu.se

Kartläggning av jord- och plantburna svampsjukdomar i jordgubbsodlingar
Projekt nr: 0356014
Carlsson-Nilsson Ulrika
Inst för växtvetenskap
SLU
044-755 19
ulrika.carlsson-nilsson@vv.slu.se

Produktion av jordgubbar och hallon med hög kvalitet i plasttunnel och under utvidgad säsong
Projekt nr: 0356015
Svensson Birgitta
Inst för växtvetenskap
SLU
0500-43 64 39
birgitta.svensson@rfs.slu.se

Doftämnen för bekämpning av bladlöss i växthusodling av dill och persilja - pilotförsök
 Projektnr: 0356016
 Pettersson Jan
 SLU
 018-67 23 43
 jan.pettersson@entom.slu.se

Nya skorvresistenta äppleselektioner - utvärdering av smak samt typ av skorvresistens
 Projektnr: 0356018
 Nybom Hilde
 Inst för växtvetenskap
 SLU
 044-755 02
 hilde.nybom@vv.slu.se

Användning av feromoner för varning och bekämpning av vinbärsskottmal och vinbärsknoppmal i svarta vinbär
 Projektnr: 0356020
 Hellqvist Sven
 Inst för norrländsk jordbruksvetenskap
 SLU
 090-786 94 81
 sven.hellqvist@njv.slu.se

Utveckling av europeisk namnstandard för plantskoleväxter
 Projektnr: 0356022
 Aldén Björn
 Botaniska Trädgården
 Göteborg
 031-741 11 13
 bjorn.alden@gotbot.se

Rening av näringslösning i slutna odlingsystem - ett demonstrationsförsök och en fördjupningsstudie
 Projektnr: 0356025
 Alsanius Beatrix
 Inst för växtvetenskap
 SLU
 040-41 53 36
 beatrix.alsanius@vv.slu.se

Hållbarhetsförlängning av svenska jordgubbar
 Projektnr: 0356027
 Nielsen Tim
 SIK
 046-286 88 23
 tn@sik.se

Groningsegenskaper och fenologi hos nattskatta, *Solanum nigrum*, bågarnattskatta, *S. Physalifolium*. Delprojekt I i ett samprojekt med inst för landskaps- och trädgårdsteknik, SLU samt GRO.
 Projektnr: 0356028
 Andersson Lars
 Inst för ekologi och växtproduktionslära
 SLU
 018-67 33 66
 lars.andersson@evp.slu.se

Delprojekt II: Mekanisk och alternativ bekämpning av nattskatta (*Solanum nigrum*) och bågarnattskatta (*S. Physalifolium*) i morot och palsternacka
 Projektnr: 0356031
 Hansson David
 Inst för landskaps- och trädgårdsteknik
 SLU
 040-41 51 38
 david.hansson@lt.slu.se

Icke-kemisk ogräsbekämpning i fruktodling
 Projektnr: 0356032
 Svensson Sven Axel
 Inst för lantbruksteknik
 SLU
 040-41 51 45
 sven-axel.svensson@lt.slu.se

Stinkflyn i växthusgurka
 Projektnr: 0356033
 Rämert Birgitta
 Inst för ekologi och växtproduktionslära
 SLU
 018-67 27 52
 birgitta.ramert@evp.slu.se

Delprojekt III: Kemisk bekämpning av nattskatta, *Solanum nigrum*, och bågarnattskatta, *S. Physalifolium*, i morot och palsternacka
 Projektnr: 0356035
 Nerelius Jan
 GRO
 jan.nerelius@gro.lrf.se
 08-787 53 61

Framtagning av optimala lagringsbetingelser i ULO-lager samt optimala plocktider för äppelsorterna "Aroma" och "Amorosa"
 Projektnr: 0356038
 Eckhard Ahner
 Fruktsektionen
 GRO
 08-787 53 61

Kan förändrad bevattningsteknik minska risken för angrepp av sallatsbladmögel, *Bremia lactucae* i odlingar av sallat, *Lactuca sativa*
 Projektnr: 0356039
 Hägnefelt Annette
 Svalöf Weibull AB
 0414-44 39 65
 annette.hagnefelt@swseed.com

Pågående projekt

Utlakning av växtnäring i fältmässig frilandsodling av sallat
 Projektnr: 0247010
 Torstensson Gunnar
 Avd för vattenvårdslära
 SLU
 018-67 24 61
 gunnar.torstensson@mv.slu.se

Utveckling av metodik för bestämning av vattningsbehov i prydnadsväxtodling
 Projektnr: 0247018
 Christensen Inger
 GRO Konsult AB
 040-41 53 69
 inger.christensen@grokonsult.com

Utveckling av de svenska IP-reglerna, samt genomförande av benchmark mot EUREPGAP
 Projektnr: 0247037
 Cederlund Linda
 Grön Produktion AB
 08-787 53 11
 linda.cederlund@gronproduktion.se

Utveckling av en ny del i de svenska IP-reglerna gällande packverksamhet
 Projektnr: 0247038
 Cederlund Linda
 Grön Produktion AB
 08-787 53 11
 linda.cederlund@gronproduktion.se

Slutrapporterade projekt

Bekämpning av nattskatta - ett växande ogräsproblem i morötter
 Projektnr: 0356006
 Trolle Gustaf
 042-921 06
 gustaf.trolle@telia.com

Tillväxt

Tillväxt

Ledamöter i beslutsgruppen

Hans Andersson, SLU

Annika Bergman, Örebro

Mårten Holmqvist, LRF Konsult

Thomas Johansson, LRF (ordförande)

Björn Sundell, SLF (sekreterare)

Cecilia Waldenström, SLU

Den 8-9 oktober 2002 höll Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF) ett Öppet forum under rubriken "Morgondagens lantbruksföretagande – var ska vi lägga forskningspengarna?" På mötet träffades ca 50 deltagare från hela landet och från olika länkar av livsmedelskedjan. Diskussionerna resulterade i ett antal handlingsplaner inom områdena tillväxt, attraktionskraft och kommunikation. Ett stort intresse visa-

des också för system- och syntesforskning.

Utifrån dessa diskussioner har "FoU-program för strategisk forskning rörande lantbrukets tillväxt" formulerats. Programmet finansieras av återförda skatter på bekämpningsmedel- och handelsgödsel och omfattar totalt tio miljoner kronor under en treårsperiod med början oktober 2003.

Under 2003 beviljades åtta projekt totalt 1,6 miljoner kronor.

Nya projekt

Bostads- och anläggnings- arrenden

Projekttnr: 0346006
Jensen Ulf
Lunds Tekniska högskola
046-222 73 92
ulf.jensen@lant.lth.se

Modellbaserad analys av förut- sättningarna för minskade kvä- veförluster från jordbruk och livs- medelsproduktion på regional nivå

Projekttnr: 0346007
Sonesson Ulf
Institutet för livsmedel och bio-
teknik (SIK)
031-335 56 17
usn@sik.se

System för utegående slaktsvin i ekologiskt lantbruk - djurmiljö, hushållning av växtnäring och arbetsmiljö

Projekttnr: 0346010
Benfalk Christel
JTI
018-30 33 00
christel.benfalk@jti.slu.se

Samverkan vid skörd och lag- ring av spannmål

Projekttnr: 0346011
Lundin Gunnar
JTI
018-30 33 00
gunnar.lundin@jti.slu.se

Framtidsutsikter för svenskt lantbruk: tillväxt och konkurrens- kraft

Projekttnr: 0346012
Ekman Sone
Livsmedelsekonomiska institutet
046-222 07 91
sone.ekman@sli.lu.se

Närproducerat i centrum

Projekttnr: 0346016
Martinsson Kjell
Inst för norrländsk jordbruksve-
tenskap
SLU
090-786 94 40
kjell.martinsson@njv.slu.se

Kunskapsutbyte forskare – prak- tiker

Projekttnr: 0239014
Lena Johnson
LRF
040-41 52 43
lena.johnson@lrf.se

Kvalitetssäkrad rådgivning ur lantbrukarens perspektiv

Projekttnr: 0345003
Magnus Ljung
Inst för landskapsplanering
SLU
018-67 17 47
magnus.ljung@lpul.slu.se

Övrigt

Pågående projekt

Slutrapporterade projekt

SLF har under 2003 också finansierat ett övrigt projekt som är angeläget för lantbruket. Detta projekt behandlar kompost.

Totalt har 600 000 kronor beviljats projektet.

Kompost - en del i en strategi för att minska oljeförening från lantbruket

Projektnr: 0239010
Castillo, Maria del Pilar
Inst för mikrobiologi
SLU
018-67 32 92
maria.castillo@mikrob.slu.se

Utveckling av Super C, antioxidativa nypon för funktionella livsmedel och hälsokostpreparat

Projektnr: 9679002
Trajkovski Viktor
Balsgård
SLU
044-755 01

Höjd amyloshalt i potatis med genteknik

Projektnr: 9677009
Hofvander Per
Plant Science Sverige AB
0418-672 17

Höjd stärkelsehalt i potatis med genteknik

Projektnr: 9677010
Hofvander Per
Plant Science Sverige AB
0418-672 17

Slutrapporterade projekt

Bioenergi, industrigrödor, organiskt avfall

I slutet av 1980-talet avsattes sammanlagt 170 Mkr till SLF för forskning inom alternativ arealanvändning som ett led i att minska spannmålsöverskottet. Dessa medel fördelades på forskningsprogram om bl a salix, stråbränslen,

biogas, industrigrödor och organiskt avfall. Forskningsprogrammen om bioenergi har även finansierats av medel som överförts till SLF från Energimyndigheten och Vattenfall. Programmen är avslutade men enskilda projekt pågår fortfarande.

Utveckling av kombinerad harv för ogräsbekämpning och nedmyllning av slam i äldre salixodlingar

Projektnr: 9678006
Melin Gustav
Agrobränsle AB
019-21 78 80

Kansliet

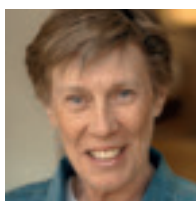
Under 2003 arbetade forskningschef Björn Sundell, forskningssekreterare Eva Pettersson, informationsansvarig Anna Blomberg, administratör och ekonomiansvarig Catarina Svedborg, assistent Karin Persson och

assistent Pia Broberg på SLFs kansli. Kansliet ansvarar för att ta fram underlag för SLFs beslut, verkställa besluten och se till att forskningsresultaten sprids. Forskarna skickar in sina ansökningar till kansliet där de registreras och

förmedlas till respektive beslutsgrupp. När beslutsgruppen fattat beslut är det kansliet som har kontakten med forskarna vad gäller kontrakt, utbetalningar och avslagsbrev. Det är också kansliet som har kontakten med finansörerna.

Pia Broberg
assistent
08-787 54 47
pia.broberg@lrf.se

Karin Persson
assistent
08-787 53 84
karin.persson@lrf.se

Björn Sundell
forskningschef
08-787 52 48
bjorn.sundell@lrf.se

Catarina Svedborg
administratör
och ekonomiansvarig
08-787 52 66
catarina.svedborg@lrf.se

Anna Blomberg
informationsansvarig
08-787 52 53
anna.blomberg@lrf.se

Eva Pettersson
forskningssekreterare
08-787 54 11
eva.petterson.2@lrf.se

Resultaträkning

BELOPP I KR	2003	2002
Intäkter		
Forskningsbidrag	37 903 527,48	125 778 121,70
Övriga intäkter	0,00	42 000,00
	37 903 527,48	125 820 121,70
Kostnader		
Förvaltnings- och informationskostnader	-3 812 527,00	-4 073 964,00
Övriga främmande tjänster	-172 500,00	0,00
	-3 985 027,00	-4 073 964,00
RESULTAT	33 918 500,48	121 746 157,70
Resultat från finansiella poster		
Ränteintäkter	15 525 323,49	129 533,49
Räntekostnader	0,00	-4 320 213,18
Resultat efter finansiella poster	49 443 823,97	117 555 478,01
Beviljade anslag	-67 688 335,00	-67 717 742,00
ÅRETS RESULTAT	-18 244 511,03	49 837 736,01

Balansräkning

TILLGÅNGAR		
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Fordran på Lantbrukarnas Ekonomi AB	157 619 581,21	191 449 987,57
Kundfordringar	5 500 000,00	4 061 803,00
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12 531 100,71	2 390 293,38
SUMMA TILLGÅNGAR	175 650 681,92	197 902 083,95
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Bundet eget kapital		
Donationskapital	50 000,00	50 000,00
Fritt eget kapital		
Disponibla medel	131 516 600,95	81 678 864,94
Årets resultat	-18 244 511,03	49 837 736,01
SUMMA FRITT EGET KAPITAL	113 272 089,92	131 516 600,95
Summa eget kapital	113 322 089,92	131 566 600,95
Varav Lantbrukets Fond	917 345,97	5 629 814,99
Kortfristiga skulder		
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 808 592,00	14 585 483,00
Beviljade, ej utbetalda anslag	58 520 000,00	51 750 000,00
Summa kortfristiga skulder	62 328 592,00	66 335 483,00
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	175 650 681,92	197 902 083,95

Utgivare Stiftelsen Lantbruksforskning,
SLF

Adress 105 33 Stockholm

Besök Klara Östra Kyrkogata 12

Telefon 08-787 50 00

Fax 08-22 68 30

Hemsida www.lantbruksforskning.se

Produktionsansvarig Kansliet SLF

Projektledare Anna Blomberg, SLF

Produktion Marika Ehrenkrona,
Stockholms Hjärnverk AB

Grafisk formgivning Tove Siri Antonsson,
Sirisan HB

Illustrationer Tove Siri Antonsson,
Sirisan HB

Intervjuer Helene Oscarsson, Oscarsson
Text och Form AB

Foto Åke Sandström och Magnus Fond
(styrelsen och kansliet)

Tryck och repro NP-Tryck AB

Tryckort Helsingborg

Tryckår April 2004

Stiftelsen Lantbruksforskning
105 33 Stockholm
www.lantbruksforskning.se